

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

ОТГОВОРНИ ДНЕС. СИГУРНИ ЗА УТРЕ.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ									

Отчетна единица: .....
.....

Попълва се от приходната администрация

Териториална дирекция на НАП .....

ТСБ .....

Входящ № и дата

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВКИ ЗА БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И БАНКИ ЗА 2020 ГОДИНА

Статистическите справки се попълват от бюджетните предприятия (министерства, агенции, общини и др.) и банките за техните подразделения и/или дейности, на основание чл. 20 от Закона за статистиката.

Представянето на статистическите справки е **задължително** съгласно Закона за статистиката, Националната статистическа програма за 2021 г. и Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО).

Неизпълнението на това задължение се санкционира по чл. 52 от Закона за статистиката и чл. 276 от ЗКПО.

Данните за Вашето предприятие се ползват и защитават съгласно действащата нормативна уредба, като се гарантира тяхната конфиденциалност.

№	Наименование на формуляра	Стр.
1.	Справка за предприятието през 2020 година	
2.	Справка за местните единици за 2020 година	
3.	Справка за група предприятия през 2020 година	
4.	Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд за 2020 година	
5.	Справка за нетекущите (дълготрайните) активи към 31.12.2020 година	
6.	Справка за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи за 2020 година	
7.	Справка за предоставените заеми и привлечените депозити по институционални сектори и подсектори през 2020 година (попълва се само от търговските банки)	
8.	Справка за данъците и таксите през 2020 година	
9.	Справка за получените субсидии и инвестиционни помощи и извършените разходи за 2020 година	
10.	Справка за общо изразходваните средства за опазване на околната среда (инвестиции и текущи), получени от субсидии и други източници за 2020 година	
11.	Справка за научноизследователската и развойна дейност (НИРД) през 2020 година	
12.	Справка за иновационната дейност на предприятието през периода 2018 - 2020 година (попълва се само от банките)	
13.	Справка за загубите от кризисни събития през 2020 година (попълва се само от общините)	

СПРАВКА ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО
ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Име и адрес на предприятието

Наименование на предприятието:

Адрес за контакт (офис) :

Област

Община

Район *

Град/село

Код по ЕКАТТЕ

Пощенски код

Улица

Номер

Булевард

Блок

Ж. к.

Вход

Квартал

Етаж

Площад

Апартамент

Друго

Пощенска кутия

Електронна поща

Интернет страница

Мобилен телефон

Факс **

Телефони **

Забележка: Попълват се данните на предприятието, а не на счетоводното предприятие.

II. Място на извършване на дейността

На колко места (адрес, населено място) Вашето предприятие извършва дейност?

Ако броят на местата е повече от 1, попълнете и съответния брой приложения „Данни за местните единици“.

Населено място, в което предприятието извършва преобладаващата си дейност:

Област

Община

Град/село

Район*

Код по ЕКАТТЕ

Код на поречие

* Попълва се за Столична община и градовете Пловдив и Варна.

** В първата клетка се вписва кодът за национално избиране, а във втората - номерът на телефона/факса.

III. Собственост (пряко участие в собствеността) към 31.12.2020 година

Собствеността на предприятието е:	Относителен дял от капитала в %
Държавна	<input type="text"/>
Общинска	<input type="text"/>
Частна на местно лице	<input type="text"/>
Частна на чуждестранно лице	<input type="text"/>
Частна на неправителствена организация	<input type="text"/>
Общо	100.00

При попълването на **собствеността** да се имат предвид следните пояснения:

- Частна на местно лице - собственост на българско юридическо или физическо лице, включително и собственост на чуждестранно физическо лице, придобило статут на български гражданин по законоустановения ред;

- Частна на чуждестранно лице - собственост на чуждестранно юридическо или физическо лице, което по смисъла на Закона за чужденците в Р България не е български гражданин;

В случай на двойно гражданство, собственикът сам определя дали е български или чужд гражданин и в зависимост от това се определя формата на частна собственост.

IV. Икономическа дейност

№	Дейности, които е извършвало предприятието	Относителен дял на нетните приходи от продажби през 2020 г. в %	Код по КИД-2008	Код по НКИД-2003
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

В този раздел се посочват дейностите, извършвани от предприятието през 2020 година. За тяхното описание трябва да се използва Класификацията на икономическите дейности – КИД-2008, която е публикувана на интернет страницата на НСИ – www.nsi.bg

V. Фамилен бизнес (попълва се само от банките)

Фамилен бизнес ли е дейността на Вашето предприятие?

ДА

НЕ

Дейността на предприятието, независимо от големината му, е **фамилен бизнес**, когато е изпълнено едно от двете условия:

1. Мнозинството от дяловете, които дават право на вземане на решение, са притежание на физическото лице, създало или придобило предприятието, и/или неговите съпруг(а), деца, родители и/или други преки наследници и поне един представител на семейството или рода участва официално в управлението на предприятието.

2. Ако акции на предприятието се търгуват на борсата - физическото лице, създало или придобило предприятието, и/или неговите съпруг(а), деца, родители и/или други преки наследници, трябва да притежават (заедно) най-малко 25% от акциите, даващи право на глас и поне един представител на семейството или рода да участва официално в управлението на предприятието.

Пол на лицето, което управлява фамилия бизнес:

МЪЖ

ЖЕНА

VI. Задължение за консолидиране

Вашето предприятие задължено ли е да съставя консолидиран финансов отчет?

ДА

НЕ

VII. Ако Вашето предприятие не е част от група предприятия (глава или член на група), притежава ли клонове (поделения, филиали) извън България?

ДА – моля, попълнете приложение “Справка за клоновете извън България”

НЕ

СПРАВКА ЗА МЕСТНИТЕ ЕДИНИЦИ ЗА 2020 ГОДИНА

ДАНИИ ЗА МЕСТНАТА ЕДИНИЦА

Пореден номер

--	--	--	--

Наименование на местната единица:

--

Място на извършване на дейността:

Област

Община Район *

Град/село Код по ЕКАТТЕ

Пощенски код Код на поречие

Улица Номер

Булевард Блок

Ж. к. Вход

Квартал Етаж

Площад Апартамент

Друго Пощенска кутия

Електронна поща

Интернет страница

Мобилен телефон Факс **

Телефони **

Вид дейност-описание Код (КИД 2008)

--	--	--	--

Код (НКИД 2003)

--	--	--	--

Среден списъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение

--	--	--	--

Среден брой през годината на наетите лица по договор за управление и контрол

--	--	--	--

Среден брой през годината на работещите собственици

--	--	--	--

Среден брой през годината на наетите лица, които имат само граждански договор и не работят при друг работодател

--	--	--	--

* Попълва се за Столична община и градовете Пловдив и Варна.

** В първата клетка се вписва кодът за национално избиране, а във втората - номерът на телефона/факса.

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА МЕСТНИТЕ ЕДИНИЦИ ЗА 2020 ГОДИНА

Местни единици:

Съгласно определението на ЕВРОСТАТ, местна единица „МЕ“ е предприятие или част от предприятие, което извършва дейност на собствен адрес и с постоянен персонал (минимум един човек на непълнен работен ден). Предприятието, отговорно за една или повече МЕ трябва да има възможност да предоставя информация за нея/тях.

“Наименование на МЕ”: Името на МЕ трябва да е уникално. То се образува като към името на предприятието се прибави населеното място, район, квартал или ж.к.. В случай, че има повече от една местна единица в един и същ район/квартал/ж.к. се добавя описание или пореден номер. Ако управлението на предприятието е на адрес, различен от този на описаните местни единици, създайте и местна единица на офиса, от който се извършва управлението. За такава местна единица името се формира като към името на предприятието се добави текста „- ОФИС“.

“Място на извършване на дейността” е възможно най-детайлният адрес на местната единица, за който предприятието може да предостави данни (подробен адрес, населено място, община, област).

“Среден списъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение” за местната единица. Сумата от наетите лица в местните единици да е равна на код 1000, к. 1 от „Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд“ за предприятието.

“Среден брой през годината на наетите лица по договор за управление и контрол” за местната единица. Сумата от наетите лица по договор за управление и контрол в местните единици да е равна на код 1400, к. 1 от „Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд“ за предприятието.

“Среден брой през годината на работещите собственици” за местната единица. Сумата от работещите собственици в местните единици да е равна на код 1600, к. 1 от „Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд“ за предприятието.

“Среден брой през годината на наетите лица, които имат само граждански договор и не работят при друг работодател” за местната единица. Сумата от наетите лица, които имат само извънтрудови правоотношения (граждански договор) и не работят при друг работодател в местните единици да е равна на код 1510, к. 1 от „Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд“ за предприятието.

СПРАВКА ЗА ГРУПА ПРЕДПРИЯТИЯ

ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

Обща информация за Групата от предприятия (ГП):

1.	Вашето предприятие част от ГП ли е? <i>(Моля, отбележете само един отговор! Виж Указанието за определение на ГП)</i>		
	• ДА , Глава на местна ГП (моля, попълнете 2.1.1, 2.1.2, 3 и Приложение 1)	<input type="text" value="1"/>	
	• ДА , Глава на Многонационална ГП (моля, попълнете 2.1.1, 2.1.2, 3, Приложение 1 и Приложение 2)	<input type="text" value="2"/>	
	• ДА , Предприятие, част от местна ГП (моля, попълнете 2.1.1, 2.1.2, 4 и 5)	<input type="text" value="3"/>	
	• ДА , Част от местно контролирана многонационална ГП (моля, попълнете 2.1.1, 2.1.2, 4 и 5)	<input type="text" value="4"/>	
	• ДА , Част от чуждо контролирана многонационална ГП (моля, попълнете 2.1.1, 2.1.2, 2.2, 4 и 6)	<input type="text" value="5"/>	
	• НЕ (въпросникът приключва тук)	<input type="text" value="0"/>	
2.	Идентификация на ГП <i>(Моля, впишете името на ГП, държавата на регистрация)</i>		
	2.1.1. Наименование на ГП (кирилица)	<input type="text"/>	
	2.1.2. Наименование на ГП (латиница)	<input type="text"/>	
2.2. Държава на регистрация на ГП <i>(предприятие - майка)</i>	<i>Име на държавата</i>	<i>Код ISO</i>	
3.	Характеристики на ГП:		
	3.1. Основна дейност <i>(до втори знак по КИД - 2008 – виж Раздел VI от ОПР)</i>	<input type="text"/>	
	3.2. Допълнителна дейност <i>(до втори знак по КИД - 2008 – виж Раздел VI от ОПР)</i>	<input type="text"/>	
	3.3. Брой на предприятията в ГП <i>(без „Главата“ на ГП)</i>	<input type="text"/>	
	3.4. Брой на заетите лица общо за ГП за 2020 г. <i>(виж указанията)</i>	<input type="text"/>	
3.5. Консолидиран оборот на ГП за 2020 г. в хил. лв. <i>(виж указанията)</i>	<input type="text"/>		
4.	Идентификация на прекия собственик: <i>(Моля, впишете Вашия пряк собственик с най-голям процент на притежание (може и по-малко от 50 % от собствения капитал, акции и др.))</i>		
	4.1.1. Наименование на собственика <i>(кирилица)</i>	<input type="text"/>	
	4.1.2. Наименование на собственика <i>(латиница)</i>	<input type="text"/>	
	4.2. Държава на собственика:	<i>Име на държавата</i>	<i>Код ISO</i>
	4.3. ЕИК на собственика <i>(ако е българско юридическо лице)</i>	<input type="text"/>	
4.4. Процент на собствеността:	<input type="text"/>		
5.	Идентификация на крайния (ултимативния) собственик <i>(ако е българско юридическо / физическо лице)</i>		
	5.1. Наименование на ултимативния собственик на ГП <i>(кирилица)</i>	<input type="text"/>	
	5.2. ЕИК на ултимативния собственик <i>(юридическо лице)</i>	<input type="text"/>	
	5.3. ЕГН на ултимативния собственик <i>(физическо лице)</i>	<input type="text"/>	
	Данни за контакт		
5.4. Телефон*	<input type="text"/>		
5.5. Електронна поща	<input type="text"/>		
5.6. Интернет страница	<input type="text"/>		
6.	Идентификация на крайния (ултимативния) собственик**: чуждо юридическо лице ☐ чуждо физическо лице ☐		
	6.1. Наименование на ултимативния собственик <i>(кирилица)</i>	<input type="text"/>	
	6.2. Наименование на ултимативния собственик <i>(латиница)</i>	<input type="text"/>	
	6.3. Държава на регистрация на ултимативния собственик на ГП	<i>Име на държавата</i>	<i>Код ISO</i>
	Данни за контакт		
	6.4. Телефон*	<input type="text"/>	
6.5. Електронна поща	<input type="text"/>		
6.6. Интернет страница	<input type="text"/>		

* В първата клетка се вписва кода за национално избирание/кода на мобилния оператор, а във втората номера на телефона/факса. (отнася се за всички полета от този вид във въпросника).

** Маркира се с X видът на собственика.

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ГРУПА ПРЕДПРИЯТИЯ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Въпросникът има за цел да се открият сложни и големи предприятия, извършващи икономическа дейност на територията на Република България и формиращи статистически единици от вид „Група предприятия“ по смисъла на:

- 1) Регламент на Съвета (ЕЕС) № 696/93 за изследване и анализ на статистически единици от производствената система на Общността;
- 2) Регламент на Съвета (177/2008) за Статистическите бизнес регистри;
- 3) Европейско законодателство за малките и средни предприятия (Регламент № 96/280/ЕС);
- 4) Директива (2001/34/ЕО) относно допускането на ценни книжа до официална регистрация на фондова борса и относно информацията, която подлежи на публикуване;
- 5) Втора директива на Съвета (89/646/ЕЕС) за координиране на законите, регламентите и административните постановления, отнасящи се до кредитните институции;
- 6) Закон за счетоводството на Р България.

Под статистическа единица от вид „Група предприятия“ се разбира група от две и повече юридически лица (предприятия), свързани помежду си с правни (юридически) и/или финансови връзки, контролирани от т.н. „Глава на групата или предприятие-майка“. Предприятието-майка е местно или чуждестранно юридическо лице, което не е контролирано директно или индиректно от друго юридическо лице. Групата предприятия се състои от Предприятие-майка и филиали (дъщерни компании).

1. Типове групи предприятия:

1.1. Многонационални - Група предприятия с поне две предприятия, намиращи се в различни страни:

- Част от ГП, намираща се на територията на Република България, управлявана и контролирана от **чуждестранно** юридическо или физическо лице;
- Част от ГП, намираща се на територията на Република България, управлявана и контролирана от **местно** юридическо или физическо лице;
- Част от ГП, намираща се извън територията на Република България, управлявана и контролирана от **местно** юридическо или физическо лице;

1.2. Местна – Група предприятия, съставена от две и повече правни единици (юридически лица), които са местни (извършват икономическа дейност на територията на Р България), управлявана и контролирана от местно юридическо или физическо лице.

2. Идентификация на ГП

При верига от свързани предприятия за определяне на ултимативния български или чуждестранен собственик се прилага правилото за „Последното предприятие, осъществяващо контрол“. Съгласно него, при наличие на свързани предприятия, при които дадено/и предприятие/я в Република България е/са собственост на чуждестранно или българско предприятие от страна X, което от своя страна е собственост на друго предприятие от страна Y, в този случай ултимативен собственик е последното предприятие от страна Y. То не е собственост на друго чуждестранно юридическо или физическо лице и осъществява непряк контрол върху предприятието, което извършва икономическа дейност на територията на Република България.

В този раздел се попълва и държавата, в която е резидент ултимативния (чуждестранен или български) собственик (юридическо или физическо лице) на предприятието, който контролира пряко или косвено повече от половината от акциите с право на глас или повече от половината от дяловете в капитала на предприятието (ГП).

3. Характеристики на ГП:

3.1. Основна дейност (до втори знак по КИД - 2008) - виж Раздел VI от Отчета за приходите и разходите

- Тук се посочва дейността, която формира най-голям дял на приходите от продажби/услуги/финансови операции/лихви и т.н в зависимост от вида на дейностите на предприятията в групата.

3.2. Допълнителна дейност (до втори знак по КИД - 2008) - виж Раздел VI от Отчета за приходите и разходите

- Допълнителна е дейността, която е отделна от основната дейност и произвежда продукти или услуги в т.ч. и за трети лица. Резултатите от допълнителната дейност са винаги допълнителни продукти или услуги на тези, получени от основната дейност.

3.3. Брой на предприятията, включени в ГП, независимо дали са български или чужди правни единици („Главата“ на ГП не се включва).

4. Идентификация на прекия собственик:

При верига от свързани предприятия за определяне на прекия местен или чуждестранен собственик се прилага правилото за най-голям или равен процент собственост на друго юридическо лице.

5. ЧЛЕНОВЕ НА ГП:

Приложение 1 се попълва при отговор „1“ или „2“ на Въпрос 1 („Вашето предприятие част от ГП ли е?“) от справката за ГП. Понятието „контрол“ отразява отношенията между „Правната единица - Предприятие-майка“ и „Правната единица - член от групата“. Контролът между юридическите лица е сложно понятие от икономическа гледна точка. Оперативните правила за изграждане на връзки между правни единици в рамките на ГП трябва да се обосновават на наблюдавания критерий: „доказателство за контрол“. Поради което достатъчно е поне един от следните случаи да бъде наличен, с цел определяне връзката на пряк или непряк контрол между две юридически (правни) единици:

- 1) юридическо лице, пряко притежава повече от 50 % от право на глас на друго юридическо лице (пряк контрол);
- 2) юридическо лице непряко притежава повече от 50 % от право на глас на друго юридическо лице, чрез дъщерни предприятия (непряк контрол);
- 3) Наличие на специално законодателно постановление или наредба, което дава право на правителството да определя корпоративната политика или да назначава директорите на юридическото лице (правна единица);
- 4) юридическо лице, което изцяло консолидира отчетите на друго юридическо лице и няма друга правна единица, която да консолидира същото юридическо лице (контрол по силата на пълна консолидация);
- 5) Административни източници, събиращи декларации в изпълнение на специфични закони, данъчни или други изисквания за регулиране на пазара, в които е представена информация, дали дадено юридическо лице контролира едно или повече юридически лица, дори ако то притежава 50 и по-малко процента от правото си на глас (ефективен миноритарен контрол) и никое друго юридическо лице не притежава повече.

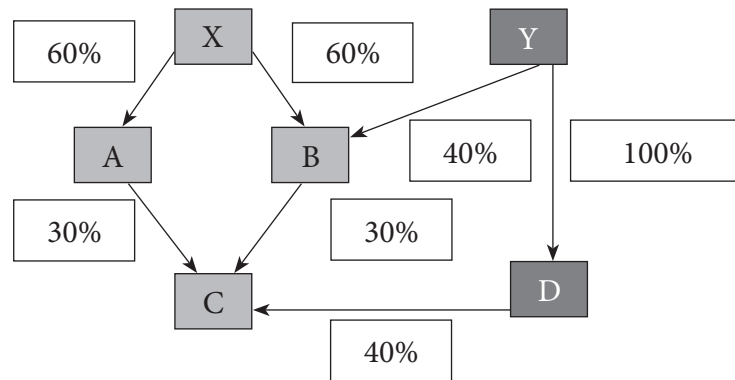
Забележка:

Възможно е, два случая (например 1 и 4) да се прилагат едновременно. Като се има предвид правилото, че една правна единица не може да се контролира от две други правни единици, де факто трябва да бъде избрана контролираща правна единица. Случай 4, може да се разглежда с по-малка тежест от случай 1, защото може да има ситуации на консолидация с по-малко от 50% собственост и ситуации без консолидация с над 50% участие в собствеността.

Пример за определяне на „Контрол“ между единици:

Фирма X притежава 60% от A и B, а A и B притежават по 30% от собствеността на C, което означава че X непряко контролира C. Въпреки че притежава непряко ($60\% * 30\% + 60\% * 30\% = 36\%$) от акционерния капитал на C, X контролира фирмата C чрез своите две дъщерни дружества A и B, чрез комбиниране на правото си на глас в C, което е $(30\% + 30\%) = 60\%$. От друга страна фирма Y притежава 40% от B и 100% от фирма D, а D притежава 40% от C. Или Y притежава $(40\% * 30\%) + (100\% * 40\%) = 52\%$ от собствеността на C, но няма да има сила да я контролира, защото притежава само 40% от правото на глас в C. С други думи, правото на глас на фирма X е в резултат от връзките между X->A->C и X->B->C и се натрупва при определяне на действителния контрол (този контрол често се нарича „кумулятивен контрол“) – Фигура 1.

В Приложение 1 - в колона „Вид контрол“ се отбелязва с X съответния вид - пряк (директен) в колона 6, непряк (индиректен) в колона 7. В колона 8 се вписва процентът на собственост/контрол.

При отговор „2“ на въпрос 1 („Вашето предприятие част от ГП ли е?“) от справка за ГП се попълва **Приложение 2 за предприятията в чужбина**, за които се посочват основна икономическа дейност по КИД-2008, брой заети лица, оборот, разходи за персонала и брутни инвестиции в дълготрайни материални активи (част от форма СПБ-13 за структурата и дейността на чуждестранните предприятия, контролирани от български предприятия, попълвана в БНБ до 2014 г.).

Брой заети лица - посочва се средногодишният брой заети лица. Показателят включва всички лица, работещи на пълно или непълно работно време, включително сезонни и надомни работници, работещи собственици, наети по договор за управление и контрол, наети по извънтрудови правоотношения (граждански договори), които не работят при друг работодател и неплатените семейни работници. Не се включват лицата, отсъстващи за неограничено време, а също и тези, предоставени по договор от други предприятия. В случай, че не разполагате с данни за брой заети лица, посочете броя на наетите лица.

Оборот - стойността на всички приходи от продажби на собствена продукция, купени и продадени в същия вид стоки, предоставени услуги и продадени суровини и материали, включително начислените акцизи, които са фактурирани през отчетния период. Не се включват приходите от продажби на дълготрайни активи, приходите от финансираня и финансовите приходи. В стойността на оборота не се включват и начислените данъци от вида на данък върху добавената стойност (ДДС), които са за сметка на крайния потребител.

В случай, че основната икономическа дейност на предприятието в чужбина е от раздел 64 - Предоставяне на финансови услуги, без застраховане и допълнително пенсионно осигуряване, за оборот се посочва „Производствена стойност“.

Производствена стойност се изчислява като:

Лихви за получаване и подобен приход

- дължими лихви и подобни такси,
- + комисионни за получаване,
- + доход от акции и други ценни книжа с променлив доход,
- + нетна печалба или нетна загуба от финансови операции,
- + други приходи от основна дейност.

В случай, че основната икономическа дейност на предприятието в чужбина е от раздел 65 - Застраховане, презастраховане и допълнително пенсионно осигуряване, без група 65.3 - Допълнително пенсионно осигуряване, за оборот се посочват „Брутни записани премии“.

В случай, че основната икономическа дейност на предприятието в чужбина е от група 65.3 - Допълнително пенсионно осигуряване, за оборот се посочват „Общи пенсионни вноски“. Тук се включват получените пенсионни вноски в рамките на отчетния период - задължителни вноски, други редовни вноски, допълнителни доброволни вноски, входящи трансфери и други вноски.

Разходи за персонала - стойността на всички видове възнаграждения и осигуровки на наетите лица (включително задължителни и доброволни осигуровки) за сметка на работодателя, извършени през отчетния период.

Брутни инвестиции в дълготрайни материални активи - стойността на направените разходи за придобиване на ДМА през отчетния период, които включват фактически извършените разходи за изграждане на сгради и инженерни строителни съоръжения чрез възлагане и по стопански начин, за доставка и монтаж на ДМА, за закупуване на машини, съоръжения, оборудване и транспортни средства, за геоложки и хидроложки проучвания, за проучвателни и проектантски работи, обслужващи строителството и други разходи, свързани с придобиването на ДМА. В обема на разходите за придобиване на ДМА не се включват текущите разходи по поддържане на наличните ДМА.

Показателите оборот, разходи за персонала и брутни инвестиции в дълготрайни материални активи се попълват в хил. лв., като данните в чуждестранна валута се преизчисляват по средния за отчетната година валутен курс на БНБ за съответната чуждестранна валута.

Агрегирана класификация на икономическите дейности на ниво раздел (КИД-2008)

Код	Наименование
01	Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности
02	Горско стопанство
03	Рибно стопанство
05	Добив на въглища
06	Добив на нефт и природен газ
07	Добив на метални руди
08	Добив на неметални материали и суровини
09	Спомагателни дейности в добива
10	Производство на хранителни продукти
11	Производство на напитки
12	Производство на тютюневи изделия
13	Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло
14	Производство на облекло
15	Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм
16	Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене
17	Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон
18	Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители
19	Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
20	Производство на химични продукти
21	Производство на лекарствени вещества и продукти
22	Производство на изделия от каучук и пластмаси
23	Производство на изделия от други неметални минерални суровини
24	Производство на основни метали
25	Производство на метални изделия, без машини и оборудване
26	Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти
27	Производство на електрически съоръжения
28	Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение
29	Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета
30	Производство на превозни средства, без автомобили
31	Производство на мебели
32	Производство, неклассифицирано другаде
33	Ремонт и инсталиране на машини и оборудване
35	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
36	Събиране, пречистване и доставяне на води
37	Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води
38	Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали
39	Възстановяване и други услуги по управление на отпадъци
41	Строителство на сгради
42	Строителство на съоръжения
43	Специализирани строителни дейности
45	Търговия на едро и дребно с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт
46	Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети
47	Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети
49	Сухопътен транспорт
50	Воден транспорт
51	Въздушен транспорт
52	Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта

Код	Наименование
53	Пощенски и куриерски дейности
55	Хотелиерство
56	Ресторантьорство
58	Издателска дейност
59	Производство на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика
60	Радио- и телевизионна дейност
61	Далекосъобщения
62	Дейности в областта на информационните технологии
63	Информационни услуги
64	Предоставяне на финансови услуги, без застраховане и допълнително пенсионно осигуряване
65	Застраховане, презастраховане и допълнително пенсионно осигуряване
66	Спомагателни дейности във финансовите услуги и застраховането
68	Операции с недвижими имоти
69	Юридически и счетоводни дейности
70	Дейност на централни офиси; консултантски дейности в областта на управлението
71	Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи
72	Научноизследователска и развойна дейност
73	Рекламна дейност и проучване на пазари
74	Други професионални дейности
75	Ветеринарномедицинска дейност
77	Даване под наем и оперативен лизинг
78	Дейности по наемане и предоставяне на работна сила
79	Туристическа агентска и операторска дейност; други дейности, свързани с пътувания и резервации
80	Дейности по охрана и разследване
81	Дейности по обслужване на сгради и озеленяване
82	Административни офис дейности и друго спомагателно обслужване на стопанската дейност
84	Държавно управление
85	Образование
86	Хуманно здравеопазване
87	Медико-социални грижи с настаняване
88	Социална работа без настаняване
90	Артистична и творческа дейност
91	Други дейности в областта на културата
92	Организиране на хазартни игри
93	Спортни и други дейности, свързани с развлечения и отдых
94	Дейности на организации с нестопанска цел
95	Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи
96	Други персонални услуги
97	Дейности на домакинства като работодатели на домашен персонал
98	Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
99	Дейности на екстериториални организации и служби

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ										Обл.	Общ.	Дейност	Звено

ОТЧЕТ ЗА ЗАЕТИТЕ ЛИЦА, СРЕДСТВАТА ЗА РАБОТНА ЗАПЛАТА И ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ТРУД ЗА 2020 ГОДИНА

Част I. Наети лица по трудово и служебно правоотношение

Раздел 1. Среден списъчен брой и начислени средства за работна заплата

а	Код на реда	Среден списъчен брой		Средства за работна заплата (в левове - цели числа)
		Общо	в т.ч. жени	Общо
а	б	1	2	3
Наети лица по трудово или служебно правоотношение (на пълно и непълно работно време)	1000			
в т.ч. без лицата в отпуск по майчинство (от код 1010 до код 1090)	1001			х
от код 1001: жени	1002	х	х	
Наетите от код 1001 по Национална класификация на професиите и длъжностите от 1.01.2011 г.:				
Ръководители	1010			
Специалисти	1020			
Техници и приложни специалисти	1030			
Помощен административен персонал	1040			
Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната	1050			
Квалифицирани работници в селското, горското, ловното и рибното стопанство	1060			
Квалифицирани работници и сродни на тях занаятчии	1070			
Машинни оператори и монтажници	1080			
Професии, неизискващи специална квалификация	1090			
Наети лица на непълно работно време без лицата в отпуск по майчинство				
- непреизчислени към пълна заетост	1200			х
- преизчислени към пълна заетост - от код 1001	1300			

Раздел 2. Движение и отработено време

а		Код на реда	Брой
а		б	1
Наличност, приемане и напускане	Наличност по списък в началото на годината	1810	
	Приети от началото на годината - общо	1820	
	Напуснали през годината - общо	1840	
	Наличност по списък в края на годината (код 1810 + код 1820 - код 1840)	1880	
Отработено и платено време през годината	Отработени човекодни	1910	
	в т.ч. от наетите на непълно работно време	1911	
	Неотработени човекодни за действително използван платен отпуск	1920	
	в т.ч. от наетите на непълно работно време	1921	
	Отработени човеkochасове	1930	
	в т.ч. от наетите на непълно работно време	1931	
	Неотработени човеkochасове поради платен престой	1940	
в т.ч. от наетите на непълно работно време	1941		

Раздел 3. Начислени средства за работна заплата и други разходи за труд

		Код на реда	От началото на годината (в левове - цели числа)	
а		б	1	
Начислени средства за работещите по трудово и служебно правоотношение	Работна заплата - общо (код 3100 = код 3120 + код 3130 + код 3140 + код 3150) (код 3100 = код 1000 к.3)	3100		
	в т.ч.	Основна заплата за действително отработено време	3120	
		Възнаграждение над основната заплата (наднормено и премии по системите за заплащане на труда)	3130	
		в т.ч. годишни, шестмесечни, тримесечни премии, целеви награди, извънредни заплати и други еднократни възнаграждения	3133	
		Възнаграждение за платен отпуск и платен престой	3140	
		Допълнителни и други възнаграждения (за нощен труд, работа на смени, професионален стаж, извънреден труд) по КТ, ЗДС, друг закон, колективен или индивидуален трудов договор	3150	
	Обезщетения по КТ, ЗДС и КСО		3160	
	в т.ч.	по чл. 200, ал. 3 от КТ и чл. 104, ал. 4 от ЗДС	3161	
		по чл.222, ал. 1 и 2 от КТ и чл. 104, ал. 1 и 2 от ЗДС	3162	
		по чл. 220, ал. 1 и чл. 225 от КТ и чл. 104, ал.3 от ЗДС	3163	
	Социални и здравни осигуровки (вкл. доброволни и фонд „Безработица“) (код 3170 = код 3171+код 3172)		3170	
	от тях:	За задължително обществено осигуряване (вкл. здравно)	3171	
		За доброволно осигуряване, за сметка на работодателя (вкл. здравно)	3172	
	Други социални разходи и надбавки		3180	
	Данък върху социалните разходи		3190	
Разходи за обучение на персонала		3191		
Други разходи, свързани с наетите лица		3192		
Субсидии (компенсации), получени от работодателя за разходи за заплати (от код 3100)		3193		
Субсидии (компенсации), получени от работодателя за разходи за социални и здравни осигуровки (от код 3170)		3194		

Част II. Наети лица по договор за управление и контрол, извънтрудови правоотношения, допълнителен труд при друг работодател (по чл.111 от КТ) и работещи собственици

а	Код на реда	Среден брой през годината	в т.ч. жени	Разходи за възнаграждения (в левове - цели числа)
а	б	1	2	3
Наети лица по договор за управление и контрол (без тези, включени в кодове 1000, 1500 и 1600)	1400			
Наети лица по извънтрудови правоотношения (граждански договор)	1500			
в т.ч. наети лица, които имат само граждански договор и не работят при друг работодател	1510			
Наети лица по чл.111 от КТ за допълнителен труд	1530			
Работещи собственици (без тези, включени в код 1000 и код 1400)	1600			
Социални и здравни осигуровки	3300	х	х	

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

(телефон)

УКАЗАНИЯ
ЗА ОТЧИТАНЕ НА ЗАЕТИТЕ ЛИЦА И СРЕДСТВАТА
ЗА РАБОТНА ЗАПЛАТА И ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ТРУД ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Годишното отчитане на заетите лица и средствата за работна заплата и други разходи за труд се извършва чрез формуляра „Отчет за заетите лица, средства за работна заплата и други разходи за труд“. Включват се както българските, така и смесените предприятия с чуждо участие в страната. Отчетът по труда се съставя за целия календарен период с данни, извлечени от първичната документация.

В годишния формуляр за 2020 година са включени допълнителни показатели за отработеното време и разходите за труд, свързани с наетите лица по трудово или служебно правоотношение. Събирането на информация за тези показатели произтича от разпоредбите на Регламент №530/1999 на Съвета и Регламент № 1737/2005 на Европейската Комисия и има за цел осигуряването на съпоставима информация за пазара на труда в Европейската общност.

Основен източник на информация при попълването на отчета са ведомостите за заплати.

Обработката на информацията от годишната отчетност по труда в НСИ се извършва по местонамиране на дейността на местните единици (поделенията), а не по това на предприятието. За целта всички предприятия, които имат местни единици – цехове, клонове, офиси и т.н. на територията на друга община и не са на самостоятелен баланс представят:

- общ отчет – попълва се от отчетната единица по всички раздели и включва данните на всички цехове, клонове, офиси и т.н. независимо от местонамирането им;

- отделни отчети за всички цехове, клонове, офиси и т.н. с попълнени всички раздели. Сборът от данните на тези отчети трябва да бъде равен на съответните данни от общия отчет.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ

Част I. Наети лица по трудово и служебно правоотношение.

1. В списъчния брой на персонала **се включват** всички лица, приети на работа (постоянна, временна и сезонна), които са в трудово правоотношение съгласно КТ, или в служебно правоотношение съгласно ЗДС с отчетната единица. Лицата се включват в списъчния състав от деня на зачисляването им на работа.

На код 1000 се включват и лицата, назначени със срочни трудови договори по условията на Закона за насърчаване на заетостта, както и тези по ПМС № 66/28.03.96 година, ПМС № 212 от 1993г. и ПМС № 258 от 02.12.2005 година.

На код 1000 се включват и наетите лица по договор за управление и контрол, на които основното работно място и прослужен трудов стаж (съгласно СС-19 т.1) е в отчетната единица. Техните средства се посочват на код 1000 кол. 3 (респ. на код 3100), но само тази част от тях, която е посочена като заплащане в договора им с отчетната единица. Другите възникнали плащания извън този договор, имащи характер на хонорари и др. подобни плащания, трябва да бъдат посочени на код 1400 кол. 3.

Лицата, работещи на **непълно работно време се преизчисляват в еквиваленти на пълна заетост**. За да се преизчисли на база пълна заетост, списъчният брой на наетите на непълно работно време се умножава с коригиращ коефициент, изразяващ отношението между нормалната продължителност на работното време на едно наето лице на непълно работно време към нормалната продължителност на работното време на едно наето лице на пълно работно време.

Включват се и лицата, временно отсъстващи поради болест, неплатен отпуск не по-дълъг от три месеца, отпуск по майчинство.

2. **Не се включват:** лицата в неплатен отпуск за повече от три месеца; сезонните работници, намиращи се в отпуск, когато не им се начислява работна заплата; лицата, сключили граждански договор за работа; наетите лица по чл. 111 от КТ; лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник, както и начислените за тях суми за трудово възнаграждение и осигуровки.

3. Изчисляването на показателя „Среден списъчен брой“ (ССБ) е съгласно „Методика за изчисляване на списъчния и средния списъчен брой на персонала“, утвърдена със Заповед на председателя на НСИ, и се определя по метода на средната аритметична величина.

3.1. Средният списъчен брой на наетите по трудово или служебно правоотношение за един месец се изчислява чрез сумирането на списъчния брой на наетите лица на пълно работно време и броя на наетите лица на непълно работно време, преизчислени в еквиваленти на пълна заетост за всеки календарен ден от месеца (включително почивните дни и официалните празници), след което полученият общ сбор се разделя на броя на календарните дни за съответния месец.

Списъчният брой през почивните и празничните дни се взема за равен на списъчния брой на наетите от последния работен ден.

3.2. Средният списъчен брой на наетите за отчетната година се определя чрез сумиране на средния списъчен брой за всеки месец и полученият сбор се разделя на 12 (броя на месеците в годината).

3.3. В случаите, когато фирмата, поделението, предприятието не е работило пълна календарна година (сезонност, въвеждане в експлоатация през годината, преустановяване на дейността), сумата на средния списъчен брой на персонала за месеците, през които отчетната единица е работила, се разделя на 12.

3.4. На код 1001 се посочва средният списъчен брой на персонала без лицата в отпуск по майчинство (чл.163 и 164 от КТ). Получава се като разлика между средния списъчен брой на наетите лица и средния списъчен брой на лицата в отпуск по майчинство.

4. По **кодове 1010, 1020, ..., 1090** се разпределя персонала без лицата в отпуск по майчинство посочен на код 1001, съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите от 1.01.2011 г. на равнище клас (еднозначен код).

5. На код 1200 се посочва средният годишен брой на лицата наети на непълно работно време, но **без** да е преизчислен в еквивалент на пълна заетост. Тук се отнасят лицата, приети на работа на непълнен работен ден, непълна работна седмица, непълнен работен месец т.е. назначените по чл.138, 138а и 114 от КТ. Не се включват лицата в отпуск по майчинство.

6. На код 1300 се посочва средният списъчен брой на наетите лица на непълно работно време от код 1200, **преизчислен в еквивалент на пълна заетост** въз основа на продължителността на работното време, установено в трудовия договор.

ПРИМЕР 1:

В предприятието „А“ от 3 май са назначени 9 души на работа по 3 часа на ден. Нормално установената продължителност на работния ден в предприятието е 8 часа. КЕПЗ е равен на (3часа/8часа) ≈ 0.38. Броят календарни дни в месеца, през които лицата са били част от списъчния брой на персонала, е 29 дни (31 – 2). Следователно ССБ на лицата, работещи на непълно работно време, е равен на (9 лица x 0.38 x 29 дни): 31 дни ≈ 3 лица.

КЕПЗ = ПНРВ / ППРВ

КЕПЗ - коригиращ коефициент, чрез който се изчисляват еквивалентите на пълна заетост;

ПНРВ - нормална продължителност на работното време в часове на едно лице, работещо на непълно работно време;

ППРВ - нормална продължителност на работното време в часове на едно лице, работещо на пълно работно време.

ПРИМЕР 2:

В предприятието „Б“ има 10 наети лица, на които работното време е 2 дни по 8 часа в седмицата. За изчисляването на средния списъчен брой се изхожда от седмичния брой работни часове - в случая 16 часа (8 x 2). При нормална продължителност на работната седмица 40 часа (8 часа x 5 дни) коефициентът КЕПЗ за тези лица е равен на 16 часа : 40 часа = 0.40. Ако се приеме, че месецът има 30 календарни дни и лицата са включени в списъчния брой през целия период, то ССБ = (10 x 0.40 x 30) : 30 = 4 лица.

7. В **раздел 2** на формуляра се попълва информация за отработеното време и движението на персонала: приети и напуснали.

На **кодове 1910, 1911, 1930 и 1931** се посочват действително отработените дни и часове на персонала, като тези на работещите на непълно работно време **не се** преизчисляват към пълна заетост. В отработените часове се включват и тези за извънреден труд. На код 1910 **не** се включват дните за платен отпуск, отпуск по болест, неплатен отпуск и др. неотработени дни.

На **кодове 1920 и 1921** се посочват дните на действително ползван полагаем годишен отпуск през 2020 г., вкл. и от минали години; платени отпуски за обучение съгласно чл. 169, ал. 1, 3 и 4, чл.170 ал. 1 от КТ, платен отпуск за квалификация съгласно чл. 65 от ЗДС, други видове платен от-

пуск съгласно чл. 157, 158, ал. 1, чл. 159, ал. 1, чл. 161, ал. 1 (когато този отпуск е платен), чл. 166 и 168 от КТ. Тук се включват още и дните за временна неработоспособност, платени от работодателя.

На **кодове 1940 и 1941** се посочват неотработените човекочасове поради платен престой, независимо дали престоят е бил изцяло или частично платен от работодателя. Тук се включват и платените, но неотработени часове по ПМС 55 от 30 март 2020 г. и други правителствени мерки.

8. В **раздел 3 на код 3100** се посочват всички **начислени** през годината средства за работна заплата и други възнаграждения на работещите по трудово или служебно правоотношение. **Не се включват:** 1) осигурителните вноски за сметка на работодателя, обезщетенията по КТ, ЗДС и КСО, както и обезщетенията и помощите за сметка на осигурителните фондове (отглеждане на дете, временна неработоспособност); 2) допълнителната сума (задължение и разход към персонала) за компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползвано право на натрупан отпуск към датата на съставяне на годишния счетоводен отчет съгл. СС-19.

Средствата за работна заплата, посочени на код 1000 кол. 3 трябва да са равни на тези, посочени на код 3100.

На **код 3130** се посочват начислените над основното възнаграждение суми за стимулиране на персонала, и други специфични допълнителни възнаграждения, определени според прилаганите системи на заплащане на труда или уговорени с колективен или индивидуален трудов договор.

На **код 3133** се посочват само тези суми от **код 3130**, които имат характер на нерегулярни премии, платени от работодателя през годината: тримесечни, годишни или с друга периодичност премии, 13-та или 14-та заплата, по случай определени празници (Великден, 24 май, 15 септември, Коледа), допълнителни плащания за платен годишен отпуск и т.н. **Не се включват** допълнителните възнаграждения (премии), плащани регулярно на всеки платежен период, дори ако сумата им варира от месец на месец.

На **код 3140** се посочват начислените средства за действително ползван годишен отпуск през 2020 година, както и възнаграждението за платен престой, включително и частта от възнаграждението, получено като компенсация върху разходите за работна заплата по правителствени мерки за подпомагане на работодателите.

На **код 3150** се посочват начислените суми за нощен труд, работа на смени, за образователна и научна степен, за придобит трудов стаж и професионален опит, работа през празничните и почивни дни, извънреден труд и други.

9. На **кодове 3160, 3170, 3180 и 3190** се посочват разходите за сметка на работодателя само за работещите по трудово или служебно правоотношение.

10. На **код 3160** се посочват начислените обезщетения за сметка на работодателя по КТ, ЗДС, КСО или друг нормативен акт:

- от КТ- по чл. 200, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225 и 331;

- от ЗДС - по чл. 77, 78, 104, 106 и 107а;

- от КСО- по чл. 40 ал.5.

11. На **код 3171** се посочват осигурителните вноски за сметка на работодателя във фондовете „Безработица“, „Пенсии“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Учителски пенсионен фонд“, разходите за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“, здравноосигурителните вноски и вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване върху всички начислени през годината средства за работна заплата и други възнаграждения на работещите по трудово или служебно правоотношение. Тук се посочва и частта от възнаграждението, получено като компенсация върху разходите за осигуряване по правителствени мерки за подпомагане на работодателите.

12. На **код 3172** се посочват разходите за осигурителни вноски за сметка на работодателя във фондове за **доброволно** пенсионно осигуряване; доброволно допълнително осигуряване за безработица и/или професионална квалификация по КСО и доброволно допълнително здравно осигуряване. **Не се включват** осигурителните вноски за допълнително доброволно осигуряване, когато те са за сметка на наетото лице, дори и в случаите, когато по желание на работника, работодателят удържа от трудовото възнаграждение осигурителната вноска и я превежда в осигурителното дружество.

13. На **код 3180** се посочват социални разходи за: поевтиняване на храна, поддръжка на почивни бази, неуниформено облекло, транспорт, еднократни помощи изплатени на наетите за лекарства, раждане и други. За социалните разходи предоставени в натура се посочва стойността на стоките и услугите предоставяни от страна на работодателя на наетите по покупни цени, а за произведените в предприятието - по цени на производител.

14. На **код 3190** се посочва данъкът за сметка на работодателя по чл. 216 от ЗКПО, начислен върху сумите за социални разходи в натура по чл. 204 ал.1 от същия закон. Не трябва да се посочват сумите, начислени по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

15. На **код 3191** се посочват разходите, направени за повишаване квалификацията и уменията на наетите лица; за поддръжка на учебно-практични бази и центрове за обучение (без възнагражденията на персонала); за участие в курсове за обучение; възнаграждения, изплащани на външни за предприятието преподаватели и инструктори, разходи за пособия и инструменти, свързани с обучението, и суми, плащани на организации за професионално и друго обучение.

16. На **код 3192** се посочват разходите за осигуряване на специално предпазно и работно облекло, безплатна предпазна храна и противоотрови, разходи по преместване на работника или служителя на работа в друго населено място (чл. 216 от КТ или чл. 81б, ал. 4 от ЗДС), разходи за набиране на персонал (обяви във вестници, разходи за провеждане на интервюта и конкурси, транспортни разходи на кандидатите, добавки за временно настаняване на новонаетия персонал) и други.

17. На **код 3193** се посочват сумите, получени от работодателя под формата на субсидия и използвани за покриване изцяло или отчасти на разходите за трудово възнаграждение на наетите лица. За субсидии се считат и получаваните от работодателите средства по програми и мерки за насърчаване на заетостта съгласно чл. 30а, ал. 1, т.1, 2 и 3 от ЗНЗ и сумите, получавани от работодателя за възнаграждения на персонала по програми, финансирани от фондове на Европейския съюз, както и сумите, получени като компенсация върху разходите за работна заплата по правителствени мерки за подпомагане на работодателите (напр. по ПМС 55 от 30 март 2020 г., ПМС 151 от 03 юли 2020, ПМС № 429 от 26.06.2020 г. и други). **Не се включват** сумите, отнасящи се за разходи за социално осигуряване и тези, получавани по схеми за обучение на персонала. Не се считат за субсидии сумите, получавани от държавния бюджет за възнаграждения на персонала в общинската администрация и сумите, предоставяни от Националната здравноосигурителна каса по клинични пътеки.

18. На **код 3194** се посочват сумите, получени от работодателя под формата на субсидия и използвани за покриване изцяло или отчасти на разходите за социално и здравно осигуряване на наетите лица (вкл. и тези получавани като компенсация върху разходите за осигуряване по правителствени мерки за подпомагане на работодателите).

Част II. Наети лица по договор за управление и контрол, извънтрудови правоотношения, допълнителен труд при друг работодател (по чл. 111 от КТ) и работещи собственици.

19. На **код 1400** се посочват лицата по договор за управление и контрол, които не са включени в код 1000, код 1500 и код 1600.

20. На **код 1500** се посочва броят на наетите лица по извънтрудово правоотношение (граждански договор). В начислените средства на код 1500 колона 3 се посочват всички суми като хонорари, лекторски и други подобни възнаграждения на наетите по извънтрудови правоотношения.

21. На **код 1510** се посочват лицата, които през годината са имали сключен **само** договор за извършване на услуги с личен труд (граждански договор) с отчетната единица и **нямат** трудово или служебно правоотношение с друг работодател.

22. На **код 1530** се посочват данни за лицата, назначени по чл. 111 от КТ. Те не се включват в Част I.

23. На **код 1600** се посочва броят на работещите собственици, които участват пряко в дейността на фирмата. Тези, които са в трудово правоотношение с отчетната единица се посочват само на код 1000 и не следва да се посочват на код 1600. Не се посочват съдружниците, които само получават дивиденди за дялово участие.

Средният брой през годината на лицата, посочени на кодове 1400, 1500, 1530 и 1600 кол. 1 и 2, се изчислява чрез сумиране на техния брой за всеки месец и полученият сбор се разделя на 12.

24. На **код 3300** се посочват осигурителните вноски за сметка на работодателя на работещите без трудово и служебно правоотношение. Това са социалните и здравни осигуровки за хонорари, лекторски и др. подобни възнаграждения, за начислени суми по граждански договори, за начислени суми по договор за управление и контрол, и суми за наетите лица по чл. 111 от КТ. Не трябва да се посочват социалните и здравни осигуровки на работещите собственици (посочени на код 1600) - тези суми са за сметка на самоосигуряващото се лице.

Забележки:

Използвани съкращения: **ЗДС** – Закон за държавния служител; **ЗКПО** – Закон за корпоративното подоходно облагане; **КСО** – Кодекс за социалното осигуряване; **КТ** – Кодекс на труда; **ЗНЗ** – Закон за насърчаване на заетостта.

Раздел III. Дългосрочни финансови активи

(Хил. левове)

Показатели	Код на реда	Отчетна стойност						Последваща оценка				
		в началото на периода	Постъпили		Постъпили поради извънредни и други събития**	Излезли		в края на периода (1+2-3)	увеличение	намаление		
			Общо	Постъпили чрез покупка, бартер, безвъзмездно, финансов лизинг, произведени и задържани за собствено използване от производителите, основен ремонт		Излезли чрез продажба бартер, безвъзмездно; апортни вноски	Излезли поради извънредни и други събития***					
а	6	1	2	2а	26	3	3а	3б	4	5	6	
Инвестиционни имоти (код 6384)	0570											
Земя	0571											
Сгради	0572											

* Справката се попълва от:

- Бюджетни предприятия - първостепенни разпоредители на бюджетни средства (министерства, ведомства, организации и общини). Бюджетните предприятия, които имат нетекущи активи само за една дейност в едно населено място, попълват един отчет. Когато нетекущите активи са в различни дейности или на различни населени места, първостепенният разпоредител попълва обобщен отчет и детайлни отчети за всеки вид дейност и/или населено място (сумата от детайлните отчети трябва да е равна на обобщения отчет);

- Централни офиси на банките - подават един отчет.

** В колона 2 б "поради извънредни и други събития" се включват други изменения в обема на активите, като: Конфискация без изплащане на компенсация; Промени в класификацията на активите; Други изменения в обема, неклассифицирани другаде.

*** В колона 3 б "поради извънредни и други събития" се включват други изменения в обема на активите, като: Загуби поради катастрофални събития; Конфискация без изплащане на компенсация; Промени в класификацията на активите; Други изменения в обема, неклассифицирани другаде.

Дата:

Ръководител:

Съставител:

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

(телефон)

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

СПРАВКА ЗА РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ ЗА 2020 ГОДИНА
(не се включват разходите за активи с право на ползване по оперативен лизинг - за предприятията, прилагащи МСС)

(Хил. левове)

Показатели	Код на реда	Дълготрайни материални активи в процес на изграждане към 01.01.2020 г. (незавършено строителство)	Продадени дълготрайни материални активи в процес на изграждане през 2020 г.	Разходи за придобиване на ДМА през текущата година чрез строителство и закупуване		Придобити ДМА през текущата година чрез строителство и закупуване	Дълготрайни материални активи в процес на изграждане към 31.12.2020 г. (незавършено строителство)	
				общо	в т.ч. за употребявани ДМА		общо	в т.ч. увеличители или намаления от преоценка
	6	1	2	3	4	5	6	7
Общо (4510+4520+4530+4540+4550)	4500							
Земя	4510	x	x		x		x	
Сгради, строителни съоръжения и конструкции (4521+4522+4523)	4520							
Жилищни сгради	4521							
Нежилищни сгради	4522							
Строителни съоръжения и конструкции	4523							
Машини, производствено оборудване и апаратура	4530							
Транспортни средства	4540							
Други разходи	4550							

Раздел А. Въведени в действие нежилищни сгради, строителни съоръжения и конструкции през 2020 г. /включени в стойността на придобитите ДМА кодове 4522 и 4523 от колона 5, намалени със стойността на употребяваните ДМА от колона 4/

Наименование на обекта	Код на реда	Стойност на обекта
Нежилищни сгради (4611+4612+4613)	4610	
Производствени сгради	4611	
Търговски сгради	4612	
Други видове нежилищни сгради	4613	
Строителни съоръжения и конструкции (4621+4622+4623)	4620	
Транспортна инфраструктура	4621	
Тръбопроводи, електропроводи и далекосъобщителни линии	4622	
Други видове инженерно-строителни съоръжения	4623	

(Хил. левове)

Дата: _____

Ръководител: _____
Съставител: _____

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

Лице за контакт: _____

(име, презиме, фамилия)

(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ ЗА 2020 ГОДИНА

Формулярът се попълва от всички предприятия, които през 2020 г. са извършили разходи за придобиване или са придобили дълготрайни материални активи чрез действително извършени разходи за строителство и закупуване - нефинансови предприятия, съставляващи баланс; предприятия с нестопанска цел; застрахователи; специализирани инвестиционни предприятия; пенсионноосигурителни дружества; бюджетни предприятия - първостепенни разпоредители на бюджетни средства (министерства, ведомства, организации и общини) и централни офиси на банките. Бюджетните предприятия, когато имат извършени разходи само за една дейност в едно населено място, попълват един отчет, а когато разходите са за различни дейности или на различни населени места въвеждат обобщен отчет и детайлни отчети за всеки вид дейност и/или населено място (сумата от детайлните отчети трябва да е равна на общите разходи за придобиване на ДМА от обобщения отчет). Централните офиси на банките подават един отчет.

Дълготрайни материални активи /ДМА/, за които не са направени разходи от инвеститора, а са получени от дарения, не са обект на наблюдение с този формуляр.

Формулярът съдържа информация за направените разходи за придобиване на ДМА и придобитите ДМА през отчетната година и стойността на дълготрайните материални активи в процес на изграждане в началото и в края на същата (незавършено строителство). Източник на информация по тези показатели са счетоводните записвания на предприятието.

Увеличението **или намалението (със знак "-")** от извършена преоценка **само** на дълготрайните материални активи в процес на изграждане към 31.12.2020 г. (незавършено строителство) се посочва в колона 7.

По редове се предоставя информация за структурата на разходите и придобитите ДМА по видове: земя; сгради и строителни съоръжения и конструкции; машини, производствено оборудване и апаратура; транспортни средства и други разходи.

В раздел А "Въведени в действие нежилищни сгради, строителни съоръжения и конструкции през 2020 г." се посочват данни само на обобщения отчет за стойността на въведените през отчетната година нежилищни сгради и строителни съоръжения чрез ново строителство, разширение и основен ремонт.

Нежилищни сгради – на код 4610 се посочва общата стойност на нежилищните сгради.

На код 4611 - **производствени сгради** се посочва стойността на сгради, предназначени за производството на промишлена продукция, в които се извършват производствени, монтажни и складови операции (заводи, производствени корпуси, промишлени цехове и работилници), резервоари, силози и складове.

На код 4612 - **търговски сгради** се посочва стойността на сгради за търговия на едро и дребно, панаирни палати, зали за провеждане на търгове и изложбени зали, бензиностанции и др.

На код 4613 - **други видове нежилищни сгради** се посочва стойността на всички останали видове нежилищни сгради, непосочени по-горе - административни сгради; сгради за краткосрочно пребиваване (хотели и други сгради за краткосрочно пребиваване); сгради за обслужване на транспорта и съобщенията (гари, аерогари, телефонни централи, гаражи); учебни сгради и сгради за научни изследвания; медицински (здравни) сгради, сгради за културни обществени забавления, музеи и библиотеки, спортни сгради и други нежилищни сгради (селскостопански сгради, сгради с култово и религиозно предназначение, недвижими паметници на културата и други сгради, неклассифицирани другаде).

Строителни съоръжения и конструкции - на код 4620 се посочва общата стойност на строителните съоръжения и конструкции.

На код 4621 - **транспортна инфраструктура** се посочва стойността на въведените в експлоатация пътни съоръжения, свързани с транспортната инфраструктура (пътища - пътна и улична мрежа, магистрални и градски релсови пътища, самолетни писти, мостове и тунели); хидротехнически съоръжения (пристанища и водни пътища, язовири, хидромелиоративни съоръжения за напоителни и отводнителни системи).

На код 4622 - **тръбопроводи, електропроводи и далекосъобщителни линии** се посочва стойността на магистрални тръбопроводи, електропроводи и далекосъобщителни линии (магистрални нефто- и газопроводи, магистрални водопроводи, магистрални далекосъобщителни линии, магистрални електропроводи); локални тръбопроводи и кабелни мрежи (локална газопроводна мрежа, локална водопроводна и топлофикационна мрежа, локална канализационна мрежа, локална електрическа и далекосъобщителна мрежа).

На код 4623 - **други видове инженерно-строителни съоръжения** се посочва стойността на всички останали строителни съоръжения, непосочени по-горе (съоръжения за спорт и развлечение, спортни терени и други строителни съоръжения, неклассифицирани другаде).

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

СПРАВКА ЗА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ЗАЕМИ И ПРИВЛЕЧЕНИТЕ ДЕПОЗИТИ ПО ИНСТИТУЦИОНАЛНИ СЕКТОРИ И ПОДСЕКТОРИ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

(попълва се само от търговските банки)

(Хил. левове)

Институционални сектори и подсектори	Код на реда	Предоставени заеми			Привлечени депозити		
		Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени приходи от лихви за отчетния период	Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени разходи за лихви за отчетния период
а	б	1	2	3	4	5	6
Общо - резидентен и нерезидентен сектор	100000						
Резидентен сектор	110000						
Нефинансови предприятия	110110						
Финансови предприятия	110120						
Централни банки	110121						
Депозитни институции, без централната банка (Търговски банки)	110122						
Фондове на паричния пазар (ФПП)	110123						
Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар	110124						
Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове	110125						
Финансови спомагателни организации	110126						
Каптивни финансови институции и заемодатели	110127						
Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)	110128						
Пенсионни фондове (ПФ)	110129						
Държавно управление	110130						
Централно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	110131						
Местно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	110132						
Социалноосигурителни фондове	110133						
Домакинства	110140						
Жилищни заеми	110141				x	x	x
Потребителски заеми	110142				x	x	x
Други заеми	110143				x	x	x
Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)	110150						
Нерезидентен сектор (Останал свят)	120000						
Държави членки, институции и органи на Европейския съюз	121000						
Евروزона	121100						
Нефинансови предприятия	121110						
Финансови предприятия	121120						
Депозитни институции, без централната банка (Търговски банки)	121121						
Фондове на паричния пазар (ФПП)	121122						
Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар	121123						
Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове	121124						
Финансови спомагателни организации	121125						
Каптивни финансови институции и заемодатели	121126						
Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)	121127						
Пенсионни фондове (ПФ)	121128						
Държавно управление	121130						
Централно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	121131						
Местно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	121132						
Социалноосигурителни фондове	121133						

Институционални сектори и подсектори	Код на реда	Предоставени заеми			Привлечени депозити		
		Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени приходи от лихви за отчетния период	Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени разходи за лихви за отчетния период
а	б	1	2	3	4	5	6
Домакинства	121140						
Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)	121150						
Страни от ЕС, извън Евроната	121200						
Нефинансови предприятия	121210						
Финансови предприятия	121220						
Депозитни институции, без централната банка (Търговски банки)	121221						
Фондове на паричния пазар (ФПП)	121222						
Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар	121223						
Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове	121224						
Финансови спомагателни организации	121225						
Каптивни финансови институции и заемодатели	121226						
Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)	121227						
Пенсионни фондове (ПФ)	121228						
Държавно управление	121230						
Централно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	121231						
Местно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	121232						
Социалноосигурителни фондове	121233						
Домакинства	121240						
Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)	121250						
Държави, които не са членки на ЕС, и нерезидентни международни организации в Европейския съюз	122000						
Нефинансови предприятия	122110						
Финансови предприятия	122120						
Депозитни институции, без централната банка (Търговски банки)	122121						
Фондове на паричния пазар (ФПП)	122122						
Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар	122123						
Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове	122124						
Финансови спомагателни организации	122125						
Каптивни финансови институции и заемодатели	122126						
Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)	122127						
Пенсионни фондове (ПФ)	122128						
Държавно управление	122130						
Централно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	122131						
Местно държавно управление (без фондовете за социална сигурност)	122132						
Социалноосигурителни фондове	122133						
Домакинства	122140						
Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)	122150						

Раздел I. Справка за предоставени заеми и привлечени депозити на институционален сектор домакинства по области

(Хил. левове)

Област	Код на реда	Предоставени заеми			Привлечени депозити		
		Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени приходи от лихви за отчетния период	Към 31.12.2019 г.	Към 31.12.2020 г.	Начислени разходи за лихви за отчетния период
а	б	1	2	3	4	5	6
Общо за страната	110100						
Благоевград	110001						
Бургас	110002						
Варна	110003						
Велико Търново	110004						
Видин	110005						
Враца	110006						
Габрово	110007						
Добрич	110008						
Кърджали	110009						
Кюстендил	110010						
Ловеч	110011						
Монтана	110012						
Пазарджик	110013						
Перник	110014						
Плевен	110015						
Пловдив	110016						
Разград	110017						
Русе	110018						
Силистра	110019						
Сливен	110020						
Смолян	110021						
София (столица)	110022						
София	110023						
Стара Загора	110024						
Търговище	110025						
Хасково	110026						
Шумен	110027						
Ямбол	110028						

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ЗАЕМИ И ПРИВЛЕЧЕНИТЕ ДЕПОЗИТИ ПО ИНСТИТУЦИОНАЛНИ СЕКТОРИ И ПОДСЕКТОРИ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Справката се попълва от всички Търговски банки на територията на страната, включително клонове на чуждестранни банки, лицензирани да оперират в страната.

Съдържанието на информацията се отнася за наличностите на предоставените заеми (колона 1 и 2) и привлечените депозити (колона 4 и 5) към края на отчетния период, както и начислените за отчетния период приходи и разходи от лихви (колони 3 и 6). Данните се попълват в стойност - хиляди лева.

Разпределението на предоставените заеми и привлечените депозити, както и начислените лихвени приходи и разходи по институционални сектори и подсектори - контрагенти, е информационната база за последващи изчисления на размера на предоставените банкови услуги по категории потребители.

Групирането на стопанските единици по институционални сектори и подсектори (редове от справката) се основава на дефинициите на Европейската система за национални сметки (ЕЧНС' 2010) и съответства на принципите, прилагани от Парична статистика на БНБ (Приложение към справката - Дефиниции на институционалните сектори и подсектори).

ДЕФИНИЦИИ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ СЕКТОРИ И ПОДСЕКТОРИ

Резидентен сектор

Резидентните единици са институционални единици, чиито център на икономически интерес е на територията на страната. „Център на основен икономически интерес“ означава, че съществува място в рамките на икономическата територия на дадена държава, където дадена единица извършва икономически дейности и операции в значителен мащаб за неограничен или за ограничен, но дълъг период от време (една година или повече). Собствеността върху земя и сгради в пределите на икономическата територия се счита за достатъчно основание собственикът да има център на основен икономически интерес в тази държава.

Сектор "Нефинансови предприятия"

Сектор „Нефинансови предприятия“ се състои от институционални единици, които са независими юридически лица и пазарни производители и чиято основна дейност е производството на стоки и нефинансови услуги. Сектор „Нефинансови предприятия“ включва също и нефинансови квазикорпорации.

Сектор "Финансови предприятия"

„Сектор „Финансови предприятия“ се състои от институционални единици, които са независими юридически лица и пазарни производители и чиято основна дейност е предоставянето на финансови услуги. Тези институционални единици обхващат всички корпоративни предприятия и квазикорпорации, които се занимават главно с:

- финансово посредничество (финансови посредници);
- спомагателни финансови дейности (финансови спомагателни организации).

Включват се и институционалните единици, които предоставят финансови услуги, когато повечето от активите или пасивите им не се търгуват на свободните пазари.

Централна банка

Подсекторът включва Българската народна банка, чиято основна функция е емитиране на парични средства, поддържане вътрешната и външната стабилност на националната парична единица и управление на международните резерви на страната.

Депозитни институции без централната банка (Търговски банки)

Подсекторът включва всички финансови предприятия, които са основно ангажирани с финансово посредничество и чието задължение е да получават депозити и/или близки заместители на депозити от други институционални единици, различни от парично-финансови предприятия, както и да дават заеми и/или да инвестират в ценни книжа за своя собствена сметка. Този подсектор включва всички търговски банки.

Фондове на паричния пазар (ФПП)

В подсектор "Фондове на паричния пазар" се класифицират следните финансови посредници: инвестиционни фондове, включително инвестиционни тръстове, дялови тръстове и други колективни инвестиционни схеми, чиито акции или дялови единици са близки заместители на депозитите.

Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар

Инвестиционните фондове, различни от тези на паричния пазар, включват инвестиционни тръстове, дялови тръстове и други колективни инвестиционни схеми, чиито акции или дялови единици не се смятат за близки заместители на депозитите.

Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове

Подсектор „Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове“ се състои от всички финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с финансово посредничество, като натрупват пасиви във форма, различна от валута, депозити или дялове в инвестиционни фондове, или са във връзка със застрахователни, пенсионни и стандартни гаранционни схеми от институционалните единици. Подсектор „Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове“ е допълнително разделен на подсектори, състоящи се от финансови предприятия за секюритизация, посредници на ценни книжа и деривати, финансови предприятия, занимаващи се с кредитиране, и специализирани финансови предприятия.

Финансови спомагателни организации

Подсектор „Финансови спомагателни организации“ се състои от всички финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с дейности, тясно свързани с финансовото посредничество, но които сами по себе си не са финансови посредници.

Каптивни финансови институции и заемодатели

Подсектор „Каптивни финансови институции и заемодатели“ се състои от всички финансови предприятия и квазикорпорации, които не са ангажирани нито с финансово посредничество, нито с предоставяне на спомагателни финансови услуги, и по-голямата част от чиито активи или пасиви не се търгуват на свободните пазари.

Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)

Подсектор „Застрахователни (осигурителни) дружества“ се състои от всички финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с финансово посредничество като следствие от обединяване на рискове, главно под формата на пряко застраховане или презастраховане.

Пенсионни фондове (ПФ)

Подсектор „Пенсионни фондове“ се състои от всички финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с финансово посредничество като следствие от обединяване на социалните рискове и потребности на осигурените лица (социално осигуряване). Пенсионните фондове, като социалноосигурителни схеми, осигуряват доходи при пенсиониране, а също и плащания при смърт и инвалидност.

Сектор "Държавно управление"

В сектор "Държавно управление" се включват всички институционални единици, които са други непазарни производители. Продуктът им е предназначен за индивидуално и колективно потребление и главно е финансиран от задължителни плащания, направени от единиците, принадлежащи на другите сектори и/или всички институционални единици основно са ангажирани в преразпределение на националния доход и богатство.

Централно държавно управление

Централно държавно управление включва: Народно събрание, министерства, включително Министерски съвет като независима единица, агенции, които са независими юридически лица, Българска академия на науките и други автономни изследователски и научни институции, Българска национална телевизия и Българско национално радио.

Местно държавно управление

Местно държавно управление включва всички общини като единици на публичната администрация.

Социалноосигурителни фондове

Социалноосигурителните фондове включват институционални единици, които управляват социалноосигурителни схеми - Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Учителски пенсионен фонд.

Сектор "Домакинства"

Сектор "Домакинства" включва лица или групи от лица като потребители и производители на стоки предимно за собствена крайна употреба; еднолични търговци, водещи едностранни счетоводни записвания с до 10 наети лица.

Сектор "Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)"

Сектор "Организации с нестопанска цел, обслужващи домакинствата" се състои от институции и отделни юридически лица, които обслужват домакинствата. Сектор включва: синдикати, политически партии, фондации, сдружения, църковни и религиозни общества, читалища и други.

Нерезидентен сектор (Останал свят)

Сектор "Останал свят" се състои от всички нерезидентни институционални единици, ангажирани с операции с резидентни единици или имащи други икономически връзки с резидентни единици.

Европейски съюз

Други страни и международни организации

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

**СПРАВКА
ЗА ДАНЪЦИТЕ И ТАКСИТЕ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА**

ВАЖНО: Данните се попълват в левове - цели числа, без ДДС и лихви

(Левове – цели числа)

Показатели	Код на реда	Начислени суми	Платени суми
а	б	1	2
Данъци и такси за превозни средства, платени в България			
Такса при регистрация на пътни превозни средства	8461		
Данък върху превозните средства	8462		
в т. ч. данък върху корабите, вписани в регистрите на българските пристанища и въздухоплавателните средства, вписани в държавния регистър на Р България за гражданските въздухоплавателни средства	8469		
Пътна такса (винетка) - закупени в България	8464		
Данък върху нетния тонаж на корабите по Закона за корпоративното подоходно облагане	8465		
Такси за замърсяване на околната среда, платени в България			
За замърсяване на водите (Тарифата за таксите, Закон за водите)	8472		
Продуктова такса (Закон за управление на отпадъците)	8473		
Такса за битови отпадъци (Закон за местните данъци и такси)	8474		
Такси за ползване на ресурси, платени в България			
По Закона за защитените територии (без лечебни растения)	8475		
Ползване на водни ресурси - за водовземане (Тарифа за таксите)	8481		
Ползване на воден обект за наносни отложения от повърхностните води (Тарифа за таксите)	8486		
Добив на кариерни материали	8482		
За горите (без лечебни растения)	8483		
По Закона за лечебните растения	8476		
Лечебни растения по Закона за горите и Закона за защитените територии	8484		
За стопански риболов (Закон за рибарство и аквакултури)	8485		
Други данъци и такси, платени в България			
Данък върху представителните разходи по Закона за корпоративното подоходно облагане	8491		
Данък върху социалните разходи по Закона за корпоративното подоходно облагане	8492		
Данък върху недвижимите имоти по Закона за местните данъци и такси	8493		
Данък върху разходите в натура, свързани с предоставени за лично ползване активи и/или с използване на персонал по Закона за корпоративното подоходно облагане	8494		
Текущи данъци върху дохода, имуществото и други, платени към чужбина	8495		

Декларирам, че през 2020 г. не съм плащал такса за битови отпадъци

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ДАНЪЦИТЕ И ТАКСИТЕ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Справката се попълва от всички юридически лица (вкл. компании, осъществяващи финансов лизинг), които имат плащания за данъци и такси. Съгласно Регламент на ЕК 691/2011 относно Европейските икономически сметки за околната среда данъците и таксите с код на реда от 8461 до 8485 се отнасят за околната среда. Съгласно Регламент на ЕК 549/2013 относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз код на реда от 8491 до 8495 се отнасят за други данъци и такси. Данъците и таксите са изброени в справката, както и в настоящите указания. Попълват се съответните суми начислени и платени през отчетната година, независимо за коя година се отнасят, в ЛЕВОВЕ. Не се включват ДДС и начислените лихви.

Данъци и такси, свързани с притежаването и използването на превозни средства, платени в България

Такса при регистрация на превозните средства - плащания за издаване и подмяна на документи за право на движение на пътни превозни средства, вкл. и за табели с регистрационен номер. Заплащат се еднократно при регистрацията на превозните средства.

Данък върху превозните средства – годишен данък съгласно Закона за местните данъци и такси. Освен за пътни превозни средства, данък се плаща за корабите, вписани в регистрите на българските пристанища, както и за въздухоплавателните средства, вписани в държавния регистър на Република България.

Такси за замърсяване на околната среда, платени в България

Определянето на видовете такси и размера им следва спецификата на законите за околната среда, която обуславя голямото им разнообразие.

Закон за водите - плащат се такси за замърсяване, съгласно Тарифата за водоземане, за ползване на воден обект и за замърсяване. **Не се включват** сумите за услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчни води (ВиК, пречиствателни станции).

Закон за управление на отпадъците – плаща се или продуктова такса в ПУДООС или лицензионно възнаграждение за организации по оползотворяване на отпадъци. Таксата се плаща от лица, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. **Не се включват** отчисленията (по чл. 60 от ЗУО) при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране.

Такса за битови отпадъци се заплаща годишно към общините, съгласно Закона за местните данъци и такси.

Такси за ползване на ресурси, платени в България

Закон за защитените територии - плащания за разрешителни за ползване на дървесина, разрешителни за събиране с търговски цели на гъби и диворастящи плодове.

За водни ресурси - включва такси за 1) водоземане, 2) за ползване на воден обект за изземване на наносни отложения от повърхностни води, съгласно Тарифата за таксите. **Не се включват** платените суми за услуги по доставка на вода (ВиК, Напоителни системи и други).

Такси за добив на кариерни материали – заплащат се от физически или юридически лица, които добиват кариерни материали. Таксите се определят на база brutния добив отделно за всеки вид материал.

За горите - суми, които Държавните горски предприятия по чл. 163 от Закона за горите начисляват за формиране на фонд „Инвестиции в горите“ съгласно чл. 179, ал. 1 от Закона за горите.

Закон за лечебните растения - сумите, които се събират съгласно чл. 24 и чл. 25 от Закона за лечебните растения. Таксите се определят съгласно Тарифата за таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – държавна собственост.

Лечебни растения по Закона за горите и Закона за защитените територии – сумите, които се заплащат за лечебни растения, извън списъка на лечебните растения по Закона за лечебните растения, с право на добив от горските територии, предоставени за управление на държавните предприятия или общинска собственост, както и от защитените територии.

Други данъци и такси, платени в България

Други данъци върху производството се състоят от всички данъци, с които предприятията се облагат в резултат на участието им в производствената дейност, независимо от количеството или стойността на произвежданите или продаваните стоки и услуги. Другите данъци върху производството могат да бъдат дължими върху земята, дълготрайните активи или работната сила, наета в производствения процес, или върху някои дейности или операции.

С данък върху разходите се облагат следните документално обосновани разходи (съгл. чл. 204 от ЗКПО) :

- представителните разходи, свързани с дейността; допълнителни разходи на народните представители (съгл.чл.217а от ЗКПО);
- социалните разходи, предоставени в натура на работници и служители и лица, наети по договор за управление и контрол (наети лица); социалните разходи, предоставени в натура включват и разходите за вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки „Живот“; разходите за ваучери за храна.

С данък върху недвижимите имоти се облагат разположените на територията на страната сгради и поземлени имоти в строителните граници на населените места и селищните образувания, както и поземлените имоти извън тях (съгл. чл.10 от Закон за местни данъци и такси).

Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите в натура, свързани с предоставени за лично ползване активи и/или с използване на персонал по Закона за корпоративното подоходно облагане - съгласно чл. 215 а, във връзка с чл. 204, ал. 1, т. 4 е сумата на разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година.

Текущи данъци върху дохода, имуществото и други, платени към чужбина

Текущи данъци върху дохода, имуществото и други в чужбина покриват всички задължителни безвъзмездни плащания, в брой или в натура, налагани периодично от сектор „Останал свят“ върху дохода и имуществото на институционалните единици.

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

**СПРАВКА
ЗА ПОЛУЧЕНИТЕ СУБСИДИИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ПОМОЩИ И ИЗВЪРШЕНИТЕ РАЗХОДИ ЗА 2020 ГОДИНА**

Показатели	Код на реда	Сума - хил. лв.
а	б	1
Получени субсидии	2500	
Субсидии върху продуктите	2510	
в това число:		
- от правителството	2511	
- от Европейския съюз*	2512	
Субсидии върху производството	2520	
в това число:		
- от правителството	2521	
- от Европейския съюз*	2522	
Получени инвестиционни помощи	2600	
в т.ч. от Европейския съюз*	2610	
Извършени общо разходи, подлежащи на финансиране със субсидии	2700	
в т.ч. от Европейския съюз*	2710	

* По програми, администрирани от Националния фонд към МФ, Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“ и други програми на Европейския съюз.

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ПОЛУЧЕНИТЕ СУБСИДИИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ПОМОЩИ И ИЗВЪРШЕНИТЕ РАЗХОДИ ЗА 2020 ГОДИНА

Субсидиите са текущи безвъзмездни плащания, които сектор „Държавно управление“ или институциите на Европейския съюз извършват към резидентни производители.

Субсидиите върху продукти са субсидии, платими за единица произведена или внесена стока или услуга.

Сумата на субсидиите върху продукти може да се определи по следните начини:

а) конкретна парична сума за количествена единица стока или услуга;

б) определен процент от цената за единица;

в) разликата между конкретна целева цена и платената от купувача пазарна цена.

Субсидии върху производството се състоят от субсидии, с изключение на субсидиите върху продуктите, които резидентните производствени единици могат да получават поради това, че извършват производствена дейност. За своята непазарна продукция непазарните производители могат да получават други субсидии върху производството само ако тези плащания от сектор „Държавно управление“ зависят от общи разпоредби, приложими както за пазарните, така и за непазарните производители.

Примерите за други субсидии върху производство включват:

а) субсидии за работна заплата или работна сила като субсидии, платими за общите разходи за работна заплата или общата работна сила, или за наемането на работа на определени категории лица, като лица с физически увреждания или такива, които са били безработни продължително време, или за разходите по схеми за обучение, организирани или финансирани от предприятията;

б) субсидии за намаляване на замърсяването: те се състоят от текущи субсидии, предназначени да покрият някои или всички разходи по допълнителното преработване, предприето за намаляване или предотвратяване на отделянето на замърсители в околната среда;

в) субсидии за лихвени облекчения в полза на резидентни производствени единици, дори когато са предназначени за насърчаване на капиталобразуването. Когато дадена субсидия е предназначена да финансира както погасяването на дълга, така и плащането на лихвата по него, и когато не е възможно тя да бъде разпределена по двата елемента, цялата субсидия се разглежда като инвестиционна субсидия.

Субсидиите за лихвени облекчения са текущи трансфери, предназначени за облекчаване на оперативните разходи на производителите. Те се разглеждат в сметките като субсидии за ползващите се от тях производители дори когато разликата в лихвата се плаща пряко от държавното управление на предоставящата заема кредитна институция;

г) компенсиране над нивото на ДДС, произтичащо от системата на пропорционално данъчно облагане, често срещана например в селското стопанство.

Инвестиционните помощи се състоят от капиталови трансфери в брой или натура, извършвани от сектор „Държавно управление“ или сектор „Останал свят“ към други резидентни или нерезидентни институционални единици, за финансиране изцяло или частично на разходите им за придобиване на дълготрайни активи.

Извършени общо разходи, подлежащи на финансиране със субсидии включват текущи разходи и разходи за нефинансови дълготрайни активи.

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРЮЛНЦ

СПРАВКА ЗА ОБЩО ИЗРАЗХОДВАНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ИНВЕСТИЦИИ И ТЕКУЩИ), ПОЛУЧЕНИ ОТ СУБСИДИИ И ДРУГИ ИЗТОЧНИЦИ ЗА 2020 ГОДИНА

(Хил. левове)

Показатели	Код на реда	Общо	Отвеждане и пречистване на отпадъчни води	Оборотно водоснабдяване	Опазване на въздуха	Опазване на почвата и водите	Опазване на горите	Опазване на биоразнообразието, защитените територии, зони и обекти	Ловно и рибно стопански мероприятия	Третиране на отпадъци	Защита от шума	Апаратура за мониторинг и контрол
a	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Субсидии от държавата и общините (без национално съфинансиране)	2620											
Европейски съюз (и свързаното с тях национално съфинансиране)	2630											
По програми, администрирани от Националния фонд към МФ	2631											
По програми, администрирани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие"	2632											
По други програми на Европейския съюз	2633											
Други международни организации (и свързаното с тях национално съфинансиране)	2640											
Други държави (и свързаното с тях национално съфинансиране)	2650											
Други донори от чужбина	2660											
Други донори от страната	2670											

Дата: _____

Ръководител: _____
 Съставител: _____

_____

_____ (подпис)

Лице за контакт: _____
 (име, презиме, фамилия)
 _____
 (име, презиме, фамилия)

_____ (телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ОБЩО ИЗРАЗХОДВАНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ИНВЕСТИЦИИ И ТЕКУЩИ), ПОЛУЧЕНИ ОТ СУБСИДИИ И ДРУГИ ИЗТОЧНИЦИ ЗА 2020 ГОДИНА

Субсидиите са текущи безвъзмездни плащания, които сектор „Държавно управление“ или институциите на Европейския съюз извършват към резидентни производители.

Субсидиите за околната среда са предназначени да покрият някои или всички разходи по допълнителното преработване, предприето за намаляване или предотвратяване на отделянето на замърсители в околната среда.

Включват се само средствата, които са изразходвани през отчетната година, независимо от общия размер на получената субсидия.

Разпределението на сумите по направления за околната среда, трябва да съответстват на отчетените средства в отчет Разходи за опазване на околната среда (инвестиции и текущи разходи).

В кол. 5 „Опазване на почвата и водите“ да не се записват средства, свързани със селскостопански бизнес. Да се включват само направления, свързани с контрол на почвената ерозия, съхраняване на биоразнообразието и управление на земите, свързани с Натура 2000, рекултивация на сметища и други терени, почистване на замърсени земи, отводняване, /без сеитбооборъчение и дълбока оран/.

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТРРЮЛНЦ

СПРАВКА ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ (НИРД) ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Обслужвана икономическа дейност (двузначен код по КИД - 2008)

Раздел I. Разходи за НИРД по области на науката

	Код на реда	Общо	Естествени науки	Технически науки	Медицински и здравни науки	Селскостопански и ветеринарни науки	Обществени науки	Хуманитарни науки и изкуства	(Хил. левове)
а	6	1	2	3	4	5	6	7	
А. Разходи за НИРД - общо (110+120)	100								
Текущи разходи за НИРД (130+140+150)	110								
в т.ч. разходи за персонал, зает с НИРД	111								
Разходи за придобиване на дълготрайни активи, предназначени за НИРД	120								
в т.ч. за машини и оборудване	121								
Б. Текущи разходи по видове изследвания (110)									
Разходи за фундаментални изследвания	130								
Разходи за приложни изследвания	140								
Разходи за експериментални разработки	150								

Раздел II. Разходи за НИРД по източници на средствата

	Код на реда	Отчет	(Хил. левове)
а	б	1	
Разходи за НИРД - общо (210+220)	200		
Национални източници - общо (211÷214)	210		
Предприятия / Собствена стопанска дейност, различна от НИРД	211		
Бюджетни организации и правителствени фондове (ФНИ, НИФ)	212		
Висши училища	213		
Нетърговски организации	214		
Чуждестранни източници - общо (221+222+223+224)	220		
Чуждестранни предприятия (228+229)	221		
- предприятия от Вашата група предприятия	228		
- Други чуждестранни предприятия	229		
Европейска комисия	222		
Международни организации	223		
Други чуждестранни източници	224		

Раздел III. Разходи за НИРД по социално-икономически цели

	Код на реда	Отчет	(Хил. левове)
а	б	1	
Разходи за НИРД - общо (701÷714)	700		
Проучване и експлоатация на земната повърхност, водите и атмосферата	701		
Опазване на околната среда	702		
Граждански космически изследвания	703		
Развитие на транспорта, телекомуникациите и друга инфраструктура	704		
Производство, съхранение, разпределение и използване на енергията	705		
Усъвършенстване на промишленото производство и технологиите	706		
Развитие на здравеопазването	707		
Развитие на селското и горското стопанство и риболова	708		
Развитие на образованието	709		
Културни, развлекателни и религиозни дейности	710		
Изследване на политически и социални системи, структури и процеси	711		
Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от публични университетски фондове	712		
Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от други източници	713		
Отбрана	714		

Раздел IV. Персонал, зает с НИРД, по области на науката

(Среден брой през годината)

	Код на реда	Общо		Естествени науки		Технически науки		Медицински и здравни науки		Селскостопански и ветеринарни науки		Обществени науки		Хуманитарни науки и изкуства	
		общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени
Непреизчислени в еквивалент на пълна заетост:															
Персонал - общо (310+320)	300														
Изследователи	310														
Друг персонал, зает с НИРД	320														
Преизчислени в еквивалент на пълна заетост*:															
Персонал - общо (311+321)	301														
Изследователи	311														
Друг персонал, зает с НИРД	321														

Раздел V. Персонал, зает с НИРД, по степен на образование

(Среден брой през годината)

	Код на реда	Общо		Висше образование		По образователна степен:						Друго образование		
		общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	Доктори и доктори на науките		Професионални бакалаври, бакалаври и магистри		общо	в т.ч. жени	общо	в т.ч. жени	
						1	2	3	4					5
Непреизчислени в еквивалент на пълна заетост:														
Персонал - общо (410+420)	400													
Изследователи	410													
Друг персонал, зает с НИРД	420													
Преизчислени в еквивалент на пълна заетост*:														
Персонал - общо (411+421)	401													
Изследователи	411													
Друг персонал, зает с НИРД	421													

Средният брой през годината се изчислява чрез сумиране на броя на лицата, заети с НИРД, за всеки месец и полученият сбор се разделя на 12.

- *Преизчисляването в еквивалент на пълна заетост се извършва на базата на продължителността на работното време, ангажирано с НИРД, през годината. Например:
 - ако 3 лица са използвали половината от годишния си фонд работно време за осъществяване на научни разработки (50%), то еквивалентът на тяхната заетост с НИРД е = (3 x 0,5) = 1,5;
 - ако 2 лица са използвали 20% от годишния си фонд работно време за осъществяване на научни разработки, то еквивалентът на тяхната заетост с НИРД е = (2 x 0,2) = 0,4;
 - ако 1 лице, заето с НИРД, е работило само през половината година, то еквивалентът на неговата заетост с НИРД е = (1 x 0,5) = 0,5.

Раздел VI. Изследователи по възрастови групи
(непреизчислени в еквивалент на пълна заетост)

(Среден брой през годината)

Възрастови групи	Код на реда	Общо	
		общо	в т.ч. жени
а	6	1	2
Изследователи - общо (511 ÷ 516)	510		
под 25 г.	511		
25 - 34 г.	512		
35 - 44 г.	513		
45 - 54 г.	514		
55 - 64 г.	515		
65 и повече г.	516		

Раздел VII. Изследователи по гражданска принадлежност
(непреизчислени в еквивалент на пълна заетост)

(Среден брой през годината)

Гражданство	Код на реда	Общо	
		общо	в т.ч. жени
а	6	1	2
Изследователи - общо (611 ÷ 618)	610		
Българско	611		
На държава - членка на ЕС	612		
На друга европейска държава	613		
На държава от Северна Америка	614		
На държава от Централна и Южна Америка	615		
На държава от Азия	616		
На държава от Африка	617		
На други държави	618		

Ръководител:

Съставител:

Лице за контакт:

Дата:

_____
_____
_____
(име, презиме, фамилия)

_____
_____
_____
(име, презиме, фамилия)
(име, презиме, фамилия)

_____
_____
_____
(подпис)

_____
_____
_____
(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ (НИРД) ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Формулярът се попълва от всички предприятия, фирми, научни институти и организации, Българската академия на науките, Селскостопанската академия, висшите училища, университетските болници и други организации на самостоятелен баланс, които независимо от вида на основната си дейност през 2020 г. са извършвали научноизследователска и развойна дейност (НИРД) - т.е. ако поне едно лице от персонала през цялата година е било заето с НИРД. В карето "Обслужвана икономическа дейност" се посочва кода на отрасловия раздел, за който е предназначена преобладаващата част от НИРД, съгласно Класификацията на икономическите дейности - КИД - 2008.

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и да се разработят нови приложения чрез наличните знания.

За да бъде дадена дейност определена като научноизследователска, тя трябва да бъде насочена към нови открития, на базата на оригинални концепции или хипотези; да съдържа елемент на несигурност относно крайния резултат или необходимото време и ресурси за постигането му; да се осъществява планирано със заделен бюджет и да води до резултати, които могат да бъдат възпроизведени. Клиничните изпитвания на лекарства I, II и III фаза също се третират като НИРД.

На **код 100** "Разходи за НИРД - общо" се посочва общата сума на текущите разходи за НИРД и на разходите за придобиване на дълготрайни активи, предназначени за НИРД, независимо от източника на финансиране.

На **код 110** "Текущи разходи за НИРД" се посочват данни за разходите за суровини и материали, за персонал и други разходи, направени за осъществяване на НИРД от отчетната единица. Не се включват разходите за амортизация.

На **код 111** "Разходи за персонала, зает с НИРД" се посочват разходите за заплати и други възнаграждения, както и разходите за осигуровки на заетите лица в отчетната единица, които са пряко ангажирани с осъществяването на НИРД. Не се включват възнагражденията на лицата, непряко свързани с НИРД, извършващи спомагателни дейности (като охрана, портиери, работници по поддръжката, работници в столовете и други), които обаче са включени в текущите разходи за НИРД на код 110. Разходите за възнаграждения на лицата, които работят при друг работодател, но са наети от отчетната единица по граждански договор за осъществяване на НИРД се включват на код 110.

На **код 120** се посочват данни за направените разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (като земя, сгради, съоръжения, машини, оборудване, транспортни средства и др.) и на дълготрайни нематериални активи (като например компютърен софтуер), предназначени за НИРД.

Текущите разходи за НИРД, посочени на **код 110** следва да се разпределят (може и приблизително по Ваша преценка) според вида на научните изследвания (разработки), за които са направени:

- Разходи за фундаментални изследвания (**код 130**) - посочват се разходите за експериментални или теоретични изследвания, имащи за цел главно придобиването на нови знания, без да се има предвид тяхното конкретно приложение или използване. Резултатите от фундаменталните изследвания обикновено не се комерсиализират, а са предмет на публикации в научни списания или на обмен между заинтересовани лица и организации.

- Разходи за приложни изследвания (**код 140**) - посочват се разходите за оригинални изследвания, извършвани с цел придобиване на нови знания, които обаче са насочени главно към постигане на определени практически цели и задачи.

- Разходи за експериментални разработки (**код 150**) - посочват се разходите за системни разработки, базирани върху налични знания, с цел да се произведат нови материали, продукти и устройства; да се внедрят нови методи, системи и услуги или значително да се усъвършенстват вече съществуващите.

Разходите за НИРД се разпределят по области на науката в зависимост от насочеността на научните изследвания (разработки).

Данните за разходите за НИРД, посочени на код 100, код 200 и код 700 трябва да бъдат равни.

В **Раздел II. Разходи за НИРД по източници на средствата** общата сума на направените през годината разходи за НИРД се разпределя по видове национални и чуждестранни предприятия, институции и организации. Средствата, с които е осъществена НИРД, могат да бъдат получени под различна форма – приходи от продажба на продукти от НИРД по договор с други предприятия, висши училища или бюджетни организации; приходи от собствена стопанска дейност, различна от НИРД; субсидии от държавния бюджет, средства от правителствени фондове (Фонд научни изследвания (ФНИ), Национален иновационен фонд (НИФ)); безвъзмездна финансова помощ от Европейската комисия, международни организации и правителства на други държави.

Разпределението, в **Раздел III**, на разходите за НИРД по социално-икономически цели се извършва **според крайната цел, за която е предназначена НИРД**, както следва:

Проучване и експлоатация на земната повърхност, водите и атмосферата (**код 701**) - разходите за НИРД, свързана с: проучване на земната повърхност, залежите на полезни изкопаеми (минерали, нефт, природен газ), моретата, океаните, атмосферата; климатичните и метеорологични изследвания и хидрологията.

Опазване на околната среда (**код 702**) - разходите за НИРД, свързана с: осъществяване на контрол над замърсяването, идентифициране на източниците и причините за замърсяване, неговото разпространение и влияние върху хората, флората, фауната, микроорганизмите и биосферата; създаване на устройства за следене и измерване на всички видове замърсявания; превенция и премахване на замърсяването.

Граждански космически изследвания (**код 703**) - разходите за НИРД, свързана с разработки и приложни изследователски програми за проучване на космоса, включително дейността на космически лаборатории. Не се включват разходите за НИРД за космически изследвания с отбранителна цел, които следва да се посочат на код 714 "Отбрана".

Развитие на транспорта, телекомуникациите и друга инфраструктура (**код 704**) - разходите за НИРД, свързана с развитие на: транспортната, телекомуникационната и водоснабдителна системи; строителството на сгради и други строителни съоръжения.

Производство и разпределение на енергията (**код 705**) - разходите за НИРД, свързана с: производството, съхранението, разпределението и рационалното използване на всички видове енергия; повишаване ефективността на енергийното производство и разпределение.

Усъвършенстване на промишленото производство и технологиите (**код 706**) - разходите за НИРД, свързана с: усъвършенстване и повишаване на икономическата ефективност и конкурентноспособността на промишленото производство.

Развитие на здравеопазването (**код 707**) - разходите за НИРД, свързана с: опазване, подобряване и възстановяване на здравословното състояние на хората; социални грижи за деца, възрастни и други специални категории хора с увреждания или с хронични заболявания.

Развитие на селското и горското стопанство и риболова (**код 708**) - разходите за НИРД, свързана с подпомагане развитието на: селското, горското стопанство, риболова, производството на хранителни продукти; контрола над използването на химически изкуствени торове; ветеринарната медицина.

Развитие на образованието (**код 709**) - разходите за НИРД, свързана с всички степени на образователната подготовка и с всички форми на обучение.

Културни, развлекателни и религиозни дейности (**код 710**) - разходите за НИРД, свързана с проучване на влиянието, което оказват върху обществения живот такива социални явления като културни, развлекателни, спортни и религиозни дейности.

Изследване на политически и социални системи, структури и процеси (**код 711**) - разходите за НИРД, свързана с: изследване на политически структури на обществото; на социални процеси, изменения и конфликти; развитие на системи за социална сигурност и социално подпомагане; социални аспекти на организацията на работа.

Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от публични университетски фондове (**код 712**) - разходите за НИРД (финансирана от публични университетски фондове) в областта на естествените, техническите, медицинските, селскостопанските, обществените и хуманитарните науки.

Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от други източници (**код 713**) - разходите за НИРД (финансирана от други източници, различни от публичните университетски фондове) в областта на естествените, техническите, медицинските, селскостопанските, обществените и хуманитарните науки.

Отбрана (**код 714**) - разходите за НИРД, осъществявана за военни цели. Не се включват разходите на Министерство на отбраната за граждански изследвания, които трябва да се отнесат към някоя от останалите социално-икономически цели.

Персонал - общо (код 300 и код 400) включва всички лица, които са пряко ангажирани с осъществяването на НИРД, както и лицата оказващи директна подкрепа за НИРД (мениджъри, администратори, техници, чиновници). Не се включват лицата, непряко свързани с НИРД, извършващи спомагателни дейности като охрана, портиери, работници по поддръжката, работници в столовете и други, макар че техните възнаграждения се включват в текущите разходи за НИРД на код 110.

Изследователи (код 310, код 410, код 510, код 610) са професионалните специалисти, пряко ангажирани в извършването на научноизследователска и развойна дейност, т.е. които работят по формулирането и създаването на нови знания, усъвършенстват и развиват концепции, теории, модели, техническо оборудване, софтуер и оперативни методи. Към тази категория се отнасят и редовните докторанти, тъй като изготвянето на дисертационен труд отговаря на дефиницията за НИРД. Включват се и студентите по магистърски програми, които осъществяват НИРД срещу заплащане.

Друг персонал, зает с НИРД (код 320 и код 420) - обхваща техническия и помощен персонал. Към технически персонал се отнасят лицата, притежаващи необходимите знания и опит в една или няколко области на науката, които работят под ръководството и контрола на изследователите. Помощен персонал са квалифицирани и неквалифицирани работници, както и административен, секретарски и чиновнически персонал, участващ в изпълнението на научноизследователски проекти или пряко свързан с такива проекти.

В Раздел IV. Персонал, зает с НИРД, по области на науката разпределението става **според научноизследователската област, в която работят лицата**, а тя може и да не съвпада с тази от дипломата им за завършено образование.

В Раздел V. Персонал, зает с НИРД, по степен на образование заетите лица се разпределят според образователната степен, която притежават. Лицата, с научна степен "доктор на науките" и "доктор", независимо че имат и образователна степен "магистър", се посочват само в колона 5, а жените от тях - в колона 6.

В Раздел VI. Изследователи по възрастови групи се посочва броят на изследователите според навършената възраст в години към 31.12.2020 година.

В Раздел VII. изследователите се разпределят според гражданството, което притежават. Български гражданин, който е и гражданин на друга държава, се смята само за български гражданин.

На код 612 в Раздел VII се посочват изследователите с гражданска принадлежност към някоя от следните държави - членки на Европейския съюз: Австрия, Белгия, Германия, Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

Отчетна единица: .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТР

**СПРАВКА ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО
ПРЕЗ ПЕРИОДА 2018 - 2020 ГОДИНА**

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО Е СПРАВКАТА ДА БЪДЕ ПОПЪЛНЕНА ОТ МЕНИДЖЪРСКИЯ ЕКИП НА ПРЕДПРИЯТИЕТО!

Предприятията, които са част от група предприятия, трябва да попълнят данни, отнасящи се само за тяхното предприятие, а не за цялата група.

(Моля, отбележете Вашите отговори с „X“)

РАЗДЕЛ А. СТРАТЕГИИ И БИЗНЕС СРЕДА

А.1. Каква е била степента на значимост на следните стратегии за икономическите резултати на Вашето предприятие през последните три години (2018 - 2020)?

Стратегии	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Усъвършенстване на съществуващи стоки и услуги				
2. Въвеждане на нови стоки и услуги				
3. Предлагане на ниски цени (ценово лидерство)				
4. Предлагане на високо качество (лидерство в качеството)				
5. Предлагане на широка гама от стоки и услуги				
6. Предлагане на една или малко на брой ключови стоки и услуги				
7. Удовлетворяване потребностите на утвърдени групи клиенти				
8. Достигане до нови групи клиенти				
9. Предлагане на стандартни стоки и услуги				
10. Намиране на специфични решения за клиента				

А.2. До каква степен изброените характеристики описват предизвикателствата, пред които е било изправено Вашето предприятие през последните три години (2018 - 2020)?

Характеристики	Степен на приложимост			Неприложимо
	напълно приложимо	частично приложимо	малко приложимо	
1. Предлаганите от Вашето предприятие стоки и услуги остаряват бързо				
2. Бъдещото технологично развитие е трудно предвидимо				
3. Стоките и услугите на Вашите конкуренти лесно могат да заменят тези, предлагани от Вашето предприятие				
4. Появата на нови конкуренти сериозно заплашва пазарната позиция на Вашето предприятие				
5. Действията на Вашите конкуренти са трудно предвидими				
6. Промените в търсенето са трудно предвидими				
7. Наличие на силна конкуренция от чужбина				
8. Повишаването на цените води до загуба на клиенти				

А.3. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие предлагало ли е някои от следните видове стоки и услуги, за да задоволи изискванията на потребителите?

Потребителят може да бъде крайния клиент или предприятие, което използва продукта като суровина (междинен продукт).

	Да	Не
1. Стоки и услуги, създадени съвместно с потребителите, т.е. потребителите са имали активна роля при създаването на идеята, дизайна и разработването на продуктите (съвместно създаване)*		
2. Стоки и услуги, разработени специално за задоволяване на конкретни нужди на потребителите (персонализиране)*		
3. Стандартни стоки и услуги, предлагани на различни потребители		

* Разликата между „персонализиране“ и „съвместно създаване“ е тази, че при персонализирането, предприятието създава дизайна и разработва продукта само, а при съвместното създаване - заедно с потребителя.

A.4. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие използвало ли е някой от следните методи за защита правата на интелектуална собственост?		Да	Не
1. Заявка за патент			
2. Регистрация на права върху промишлен дизайн			
3. Регистрация на търговска марка			
4. Авторско право			
5. Търговска тайна			

A.5. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие осъществявало ли е:		Да	Не
1. Предоставяне на договорна лицензия за използване на права на интелектуална собственост			
2. Продажба (или прехвърляне) на права на интелектуална собственост			
3. Размяна на права на интелектуална собственост (напр. насрещна лицензия)			

A.6. През последните три години (2018 - 2020)* Вашето предприятие осъществявало ли е покупка или придобиване на договорна лицензия за използване на патент или други права на интелектуална собственост от:		Да	Не
1. Предприятия и физически лица			
2. Публични научноизследователски организации, университети и други висши училища			

* Периодът 2018 - 2020 година се отнася за времето на покупка или придобиване на патентите или правата на интелектуална собственост, а не за периода на използването им.

A.7. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие закупувало ли е машини, оборудване и софтуер за:		Да	Не
1. Съществуваща или усъвършенствана технология, която е била използвана преди това във Вашето предприятие			
2. Нова технология, която не е била използвана преди това във Вашето предприятие			

A.8. Каква е била степента на значимост на изброените фактори свързани с климатичните промени за дейността на Вашето предприятие през последните три години (2018 - 2020)?				
Фактори	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Правителствени политики и мерки, свързани с изменението на климата				
2. Повишаване на потребителското търсене на продукти, които допринасят за смекчаване или адаптиране към изменението на климата (напр. нисковъглеродни продукти)				
3. Увеличаване на разходите в резултат от изменението на климата (напр. по-високи застрахователни такси, по-високи цени на водата)				
4. Въздействие на екстремните метеорологични условия (напр. причинени щети)				

РАЗДЕЛ Б. ИНОВАЦИИ

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на нова или усъвършенствана стока или услуга, която се различава значително от предишните стоки и услуги на Вашето предприятие. Към продуктите иновации се отнасят и значителните промени в дизайна на стоките. Не трябва да се отчитат като продуктови иновации обикновените препродажи на нови стоки и чисто естетическите промени на стоките.

Б.1. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие реализирало ли е на пазара:		Да	Не
1. Нови или усъвършенствани стоки			
2. Нови или усъвършенствани услуги			

(Ако отговорът на Б.1.1 и на Б.1.2 е „Не“, моля, преминете на Въпрос Б.5.)

Б.2. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие реализирало ли е на пазара иновационни продукти (стоки и услуги), които са:		Да	Не
1. Нови за Вашия пазар - стоки и услуги, които не са били предлагани преди това от никой от Вашите конкуренти			
2. Нови само за предприятието Ви - идентични или сходни стоки и услуги, които вече са били предлагани от Вашите конкуренти			

Б.3. Посочете какъв дял от общия оборот* на Вашето предприятие за 2020 г. се дължи на:		
1. Нови или усъвършенствани стоки и услуги през периода 2018 - 2020 г. - нови за Вашия пазар		%
2. Нови или усъвършенствани стоки и услуги през периода 2018 - 2020 г. - нови само за предприятието Ви		%
3. Непроменени или само незначително модифицирани стоки и услуги през периода 2018 - 2020 година (вкл. препродажи на нови продукти, закупени от други предприятия)		%
4. Оборот за 2020 г. общо (1+2+3) = 100%		100 %

* За кредитните институции оборотът съответства на приходите от лихви и други подобни приходи, а за застрахователните дружества - на стойността на brutните премии.

Б.4. Кой е разработил тези иновационни продукти (стоки и услуги)? (Възможен е повече от един отговор)		
1. Вашето предприятие самостоятелно		
2. Вашето предприятие съвместно с други предприятия и организации*		
3. Вашето предприятие чрез приспособяване и модифициране на стоки и услуги, първоначално разработени от други предприятия и организации*		
4. Други предприятия и организации*		

* Включват се самостоятелни предприятия, както и други предприятия от Вашата група (филиали, дъщерни предприятия, главен офис и други). Организациите включват университети, научноизследователски институти, нетърговски организации и други.

Бизнес процесовата иновация представлява внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес за една или повече бизнес функции, който се различава значително от предишните бизнес процеси във Вашето предприятие.

Б.5. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие внедрило ли е някои от следните видове нови или усъвършенствани бизнес процеси?		Да	Не
1. Методи за производство на стоки и предоставяне на услуги			
2. Методи за снабдяване, доставка и разпространение			
3. Методи за комуникация и обработка на информация			
4. Методи за счетоводно отчитане и други административни дейности			
5. Бизнес практики за организиране на работния процес и взаимоотношенията с други предприятия и организации			
6. Методи за организация на работата, свързани с разпределяне на отговорностите, вземане на решения и управление на човешките ресурси			
7. Маркетингови методи за промотиране, опаковане, ценообразуване, продуктова пласмент и обслужване след продажбата			

(Ако сте отговорили на всички редове на Въпрос Б.5 с „Не“, моля, преминете на Въпрос Б.7.)

Б.6. Кой е разработил тези иновационни процеси? (Възможен е повече от един отговор)		
1. Вашето предприятие самостоятелно		
2. Вашето предприятие съвместно с други предприятия и организации*		
3. Вашето предприятие чрез приспособяване и модифициране на процеси, първоначално разработени от други предприятия и организации*		
4. Други предприятия и организации*		

* Включват се самостоятелни предприятия, както и други предприятия от Вашата група (филиали, дъщерни предприятия, главен офис и други). Организациите включват университети, научноизследователски институти, нетърговски организации и други.

Иновационната дейност включва всички развойни, финансови и търговски дейности, осъществени от предприятието с цел въвеждане на иновации.

Научноизследователската и развойна дейност (НИРД) включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания.

Б.7. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие осъществявало ли е някоя от следните иновационни дейности?		Да	Не
Научноизследователска и развойна дейност (НИРД)			
1. НИРД, извършена във Вашето предприятие			
1.1. Постоянно (във Вашето предприятие има постоянно назначен персонал, зает с НИРД)			
1.2. През част от периода 2018 - 2020 година			
2. НИРД, възложена чрез договор на други предприятия и организации (включително предприятия от Вашата група)			
Иновационни дейности, които не са довели до въвеждане на иновации през последните три години (2018 - 2020)			
3. Незавършена иновационна дейност в края на 2020 г., която ще продължи през 2021 година			
4. Прекратена преди да е завършена иновационна дейност, независимо дали има планове за възобновяването ѝ по-късно			
5. Завършена иновационна дейност в края на 2020 г., която не е довела до въвеждане на иновации (напр. касае само част от нов или усъвършенстван продукт или бизнес процес, или пък реализирането на пазара на продукта и внедряването на процеса е предвидено за по-късно)			

(Ако сте отговорили на всички редове на Въпроси Б.1. и Б.5. и Б.7. с „Не“, моля, преминете на Въпрос Б.9.)

Б.8. Какви разходи е направило Вашето предприятие само през 2020 г. за иновации и НИРД?	(Хил. лв.)
1. НИРД, извършена във Вашето предприятие (включват се текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи, предназначени за НИРД)	
2. НИРД, възложена чрез договор на други предприятия и организации (включително предприятия от Вашата група)	
3. Всички други разходи за иновации* (с изключение на разходите за НИРД) в това число:	
3.1. Разходи за персонал, зает с иновации във Вашето предприятие	
3.2. Разходи за услуги, материали и консумативи за иновации	
3.3. Разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи (машини, оборудване, софтуер, права на интелектуалната собственост, сгради и др.) свързани с иновациите	
4. Разходи - общо (1+2+3)	

* Включват се разходите за иновационни дейности (с изключение на НИРД) за:

- Придобиване на машини, оборудване, софтуер, права на интелектуалната собственост и сгради, свързани с иновационните дейности;
- Придобиване на външни знания, свързани с иновационните дейности, например патенти, лицензи и търговски марки;
- Дизайн на продуктите (стоки и услуги), подготовка на производството/разпространението, свързано с иновационните дейности;
- Обучение и професионално развитие, свързано с иновационните дейности, например обучение на служителите или продължаващо образование;
- Маркетингови дейности пряко свързани с иновациите, включително пазарни проучвания.

Б.9. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие опитвало ли се е да получи някой от следните видове финансиране?					
	Опит за получаване на финансиране			Ако Вашето предприятие е получило финансиране, използвало ли го е изцяло или частично за НИРД или за други иновационни дейности?	
	Да, успешно получено финансиране	Да, но не-получено финансиране	Не	Да	Не
1. Капиталово финансиране (финансиране, предоставено в замяна на дял от собствеността на предприятието)					
2. Дългово финансиране (финансиране, което предприятието трябва да възстанови)					

Б.10. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие получавало ли е финансова подкрепа?
*Включва се финансовата подкрепа под формата на помощи, субсидирани заеми и гаранции по заеми.
 Не се включват приходите по договори за обществени поръчки в публичния сектор*.*

	Ако Вашето предприятие е получило финансова подкрепа, използвало ли я е изцяло или частично за НИРД или за други иновационни дейности?	
	Да	Не
1. От институции на местното управление		
2. От институции на държавното управление		
3. Рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“		
4. Друга финансова подкрепа от институции на ЕС		

* Публичният сектор включва: органите на държавната и местната власт, държавни институции и бюджетни организации, училища, болници и публични предприятия, доставчици на услуги като транспорт, енергетика, водоснабдяване и други.

Б.11. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие използвало ли е данъчни кредити или облекчения за:

	Да	Не
1. НИРД или други иновационни дейности		
2. Други дейности		

Б.12. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие сътрудничило* ли си е с други предприятия и организации за осъществяване на:

	Да	Не
1. Научноизследователска и развойна дейност (НИРД)		
2. Иновационни дейности (с изключение на НИРД)		
3. Други дейности		

* Сътрудничеството представлява активно участие в съвместни проекти, които се осъществяват заедно с други предприятия и организации. Не е необходимо партньорите в сътрудничеството да имат търговска изгода. Обикновеното наемане на работна сила, без активно участие в съвместни проекти, не се счита за сътрудничество.

(Ако отговорът на Б.12.1 и Б.12.2 е „Не“, моля, преминете на Въпрос Б.14.)

Б.13. Посочете вида и местонамирането на Вашите партньори в иновационната дейност.
(Възможен е повече от един отговор)

Партньори	Държава		
	България	Държави от ЕС* и ЕАСТ**	Други държави
1. Предприятия, извън Вашата група предприятия			
1.1. Консултанти, предприятия с основна дейност НИРД и частни научноизследователски институти			
1.2. Доставчици на оборудване, материали, компоненти и софтуер			
1.3. Клиенти и потребители			
1.4. Конкурентни предприятия			
1.5. Други предприятия			
2. Предприятия от Вашата група предприятия			
3. Университети и други висши училища			
4. Държавни научноизследователски институти			
5. Клиенти и потребители от публичния сектор***			
6. Организации с нестопанска цел			

* Държавите - членки на ЕС включват: Австрия, Белгия, Хърватия, Кипър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Испания и Швеция.

** Държавите - членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) са: Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

*** Публичният сектор включва: органите на държавната и местната власт, държавни институции и бюджетни организации, училища, болници и публични предприятия, доставчици на услуги като транспорт, енергетика, водоснабдяване и други.

Б.14. Посочете по какъв начин нормативната уредба е повлияла на иновационната дейност на Вашето предприятие през последните три години (2018 - 2020).

(Възможен е повече от един отговор)

Норматива уредба в областта на:	Инициране или улесняване на иновационната дейност	Възпрепятстване въвеждането на иновации; затрудняване на иновационната дейност; увеличаване на разходите за иновации	Няма влияние
1. Безопасност на продуктите, защита на потребителя			
2. Опазване на околната среда			
3. Защита на интелектуалната собственост			
4. Данъци			
5. Заетост, трудова безопасност и социални дейности			
6. Регламент за защита на данните			

Б.15. Каква е била степента на значимост на изброените фактори, възпрепятствали стартирането или затруднили осъществяването на иновационната дейност на Вашето предприятие през последните три години (2018 - 2020)?

Фактори	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Липса на вътрешно финансиране за иновации				
2. Липса на кредити или на фондове за дялово инвестиране				
3. Трудности при получаване на държавни помощи или субсидии за иновации				
4. Твърде високи разходи за иновации				
5. Липса на квалифициран персонал във Вашето предприятие				
6. Липса на партньори за сътрудничество				
7. Липса на достъп до външни знания				
8. Несигурно пазарно търсене на Вашите идеи за иновации				
9. Твърде силна конкуренция на Вашия пазар				
10. Други приоритети на Вашето предприятие				

Иновации с екологични ползи

Иновацията с екологични ползи представлява реализирането на пазара на нов или усъвършенстван продукт и/или внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес, който оказва позитивно или по-малко негативно влияние върху околната среда, в сравнение с предишните продукти или бизнес процеси. Екологичната полза може да бъде основната цел на иновацията или страничен ефект от други цели. Екологичната полза от дадена иновация може да бъде идентифицирана, както в процеса на производство на стоки и услуги от предприятието, така и на етапа на следпродажбеното използване на стоката и услугата от крайния потребител. Крайният потребител може да бъде физическо лице, друго предприятие, правителството и други.

Б.16. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие осъществявало ли е иновации, свързани с някоя от следните екологични ползи, и ако да, техният принос за опазване на околната среда бил ли е значителен?

Екологични ползи	Да, със значителен принос	Да, но с незначителен принос	Не
Екологични ползи в рамките на Вашето предприятие			
1. Намаляване на количеството материали и вода, използвани за производството на единица продукция			
2. Намаляване използването на енергия или на т.нар. „въглеродна следа“ (намаляване на общото отделяно количество емисии парникови газове)			
3. Намаляване на шума и замърсяването на почвата, водата и въздуха			
4. Подмяна на част от използваните материали с по-малко замърсяващи и по-малко опасни заместители			
5. Подмяна на част от енергията от изкопаеми горива с енергия от възобновяеми енергийни източници			
6. Рециклиране на отпадъците, водата и материалите за собствена употреба или продажба			
Екологични ползи при потреблението или използването на стоката или услугата от крайния потребител			
7. Намаляване използването на енергия или на т.нар. „въглеродна следа“			
8. Намаляване на шума и замърсяването на почвата, водата и въздуха			
9. Улесняване рециклирането на продукта след излизането му от употреба			
10. Удължаване на жизнения цикъл на продукта посредством производството на по-дълготрайни и по-здрави продукти			

(Ако сте отговорили на всички редове на Въпрос Б.16 с „Не“, моля, преминете на Въпрос В.1.)

Б.17. Каква е била степента на значимост на изброените фактори, които са довели до решението Вашето предприятие да реализира иновации с екологични ползи през последните три години (2018 - 2020)?

Фактори	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Съществуваща нормативна база за опазване на околната среда				
2. Съществуващи данъци, такси и плащания за опазване на околната среда				
3. Нормативна база за опазване на околната среда или такси, свързани със замърсяването, които очаквате да бъдат приети в бъдеще				
4. Държавни помощи, субсидии или други финансови стимули за екологични иновации				
5. Съществуващо или очаквано пазарно търсене на екологични иновации				
6. Подобряване репутацията на Вашето предприятие				
7. Доброволни действия и инициативи за опазване на околната среда, като добра практика във Вашия икономически сектор				
8. Високи разходи на енергия, вода и материали				
9. Необходимост да се отговори на изискванията на договори за обществени поръчки				

РАЗДЕЛ В. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

В.1. За 2020 г. приблизително какъв процент от заетите лица във Вашето предприятие са имали висше образование?

1.	0%	
2.	от 1% до 4.9%	
3.	от 5% до 9.9%	
4.	от 10% до 24.9%	
5.	от 25% до 49.9%	
6.	от 50% до 74.9%	
7.	75% и повече	

В.2. Посочете какъв дял от оборота на Вашето предприятие за 2020 г. се дължи на:

1. Клиенти от България		%
2. Клиенти от държави - членки на ЕС* и ЕАСТ**		%
3. Клиенти от други държави		%
4. Оборот за 2020 г. общо (1+2+3) = 100%		100 %

* Държавите - членки на ЕС включват: Австрия, Белгия, Хърватия, Кипър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Испания и Швеция.

** Държавите - членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) са: Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

В.3. Какви разходи е направило Вашето предприятие само през 2020 г. за следните дейности?

	(Хил. лв.)
1. Маркетинг, изграждане на бранд, реклама	
2. Обучение на Вашия персонал (включително заплатите на персонала, докато е бил обучаван)	
3. Дизайн на продуктите	
4. Разработване на софтуер, база данни и анализ на данни	
5. Регистриране на собствени права на интелектуална собственост (ПИС); закупуване на лиценз за използване на чужди ПИС	

В.4. През 2020 г. Вашето предприятие било ли е част от група предприятия*?

Да Не

--	--

Ако отговорът е „Не“, попълването на въпросника приключва!

1. Ако отговорът е „Да“, посочете в коя държава се намира главният офис .....

Код по ISO

Да Не

2. Ако главният офис е в България, всички предприятия от групата ли се намират в България?

--	--

* Група предприятия представлява обединение на две или повече предприятия под обща собственост. Всяко от предприятията в групата може да обслужва различни пазари, с национални или местни дъщерни дружества, или да обслужва различни продуктови пазари. Главният офис също е част от групата предприятия, като неговото местонамиране може да бъде на територията на друга държава.

В.5. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие било ли е ангажирано с други предприятия от Вашата група в някоя от следните дейности?

(Възможен е повече от един отговор)

Дейности	Да, друго предприятие в България	Да, друго предприятие в чужбина	Не
Получаване от други предприятия от Вашата група на:			
1. Технически знания*			
2. Финансови ресурси			
3. Персонал			
4. Преместване на дейности във Вашето предприятие от други предприятия от Вашата група			
Предоставяне на други предприятия от Вашата група на:			
5. Технически знания*			
6. Финансови ресурси			
7. Персонал			
8. Преместване на дейности от Вашето предприятие в други предприятия от Вашата група			

* Техническите знания включват всички знания, необходими за решаването на технически проблеми в производствения процес. Не се включват общите знания, които не са необходими за решаването на конкретен технически проблем.

В.6. През последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие опитвало ли се е да получи заеми от предприятия от Вашата група?

	Да, успешно получени заеми	Да, но не-получени заеми	Не
1. Опит за получаване на заеми от предприятия от Вашата група			

В.7. Ако през последните три години (2018 - 2020) Вашето предприятие е получило заеми от предприятия от Вашата група, използвало ли ги е изцяло или частично за НИРД или за други иновационни дейности?

Да Не

--	--

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

(телефон)

Показатели	Код на реда	Брой кризисни събития	Загуби на хора брой	Установени щети - хил. лева										Извънредни приходи, получени за възстановяване - хил. лева					Разходи за СНАР* хил. лева			
				общо щети	инфраструктурни обекти в това число:			електро- и ВИК мрежи	селско и горско стопанство в това число:			общо	застрахователни обезщетения	от ЕС	от други източници	планирани	непредвидени					
					сгради	машини, съоръжения, производствени линии, транспортни средства	общо		мостове	улична мрежа	подпорни стени							растение-въдство	животно-въдство	горски фонд		
а	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Епидемии по хората	4840																					
в това число:																						
Грипни епидемии	4841																					
Хранително-чревни отравяния	4842																					
Епидемии по животните (вкл. птиците)	4850																					
Каламитет	4860																					
Диверсии, вредителства, терористични актове	4870																					
Други кризисни бедствия и събития	4880																					
в това число:																						
Икономически и стопански фактори	4881																					
Етнически фактори	4882																					

* СНАР - спасителни и неотложни аварийни работи

Декларирам, че през 2020 г. няма регистрирани кризисни събития, установени щети и извънредни приходи, получени за възстановяване на територията на общината.

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия)

(подпис)

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия)

(телефон)

УКАЗАНИЯ КЪМ СПРАВКА ЗА ЗАГУБИТЕ ОТ КРИЗИСНИ СЪБИТИЯ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Справката се попълва от общинските администрации. С нея се събира информация за стойността на щетите, понесени от възникнали през годината кризисни събития, съответно на хора и материални активи, на територията на общината. Описват се кризисни събития, обявени след бедствено положение или събития, застрашили живота, здравето и имуществото на големи групи от хора, територия, околна среда, културни и материални ценности на страната. Според закона за защита при бедствия - чл.49, 50, 50а ал.1, кметът на общината, областният управител или Министерски съвет, по предложение на министъра на вътрешните работи, обявяват със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на общината.

Бедствено положение е режим, който се въвежда в зоната на бедствието от определените в закона органи, свързан с прилагането на мерки за определен период от време, с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Кризисно събитие е внезапна или очаквана промяна, предизвикана от човешки дейности или природни явления, при които са нарушени или застрашени живота, здравето и имуществото на големи групи от хора, територия, околна среда, културните и материалните ценности на страната.

Бедствие е значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото.

Природни явления са явления с геоложки, хидрометеорологичен и биологичен произход, като земетресения, наводнения, движения на маси (свлачища, кално-каменни пороци, лавини), бури, градушки, големи снежни натрупвания, замръзвания, суши, горски пожари, масови заболявания от епидемичен и эпизоотичен характер, нашествия на вредители и други подобни, причинени от природни сили.

Авария е инцидент от голям мащаб, включващ пътища, магистрали и въздушен трафик, пожар, разрушаване на хидротехнически съоръжения, инциденти, причинени от дейности в морето, ядрени инциденти и други екологични и промишлени аварии, причинени от дейности или действия на човека.

СНАР – спасителни и неотложни аварийни работи.

Попълване на справката:

В колона „а“ са описани видовете кризисни събития, за които се събира информация.

В колона 1 се посочва броят на възникналите кризисни събития от съответния вид. Тук не следва да се посочват събития, които **не** застрашават живота, здравето или имуществото на големи групи от хора, територия и т.н като например - регистрирани битови пожари в Регионалните служби за Пожарна безопасност и защита на населението, пътно-транспортни произшествия, регистрирани в КАТ и други.

В колона 2 се нанася броят на жертвите (смъртни случаи), в следствие на кризисното събитие.

В колона 3 се сумират всички установени материални щети от стойностите в колони 4, 5, 6, 11, 12, 13, **в хиляди лева**.

От колона 3 до колона 20 стойностите на материалните щети се описват в **хиляди лева**, като сумите се закръглят. **Пример:** 5 000 лв. = 5 (хил. лв.) или при сума 5 500 лв. в справката се отбелязва 6 (хил. лв), а при 5 450 лв. в справката се отбелязва 5 (хил. лв).

В колона 6 се сумира стойността на цялата поразена инфраструктура (колони от 7 до 10 вкл.).

В колона 14 се сумира стойността на всички извънредни приходи, получени за възстановяване (колони 15 до 18 вкл.).

В колона 19 се попълват само изразходените средства от планираните за СНАР в бюджета за съответната година.

В колона 20 се попълват само непредвидените средства, изразходени над планираните за СНАР в бюджета за съответната година.

От колона 14 до 20 се посочват единствено извънредни приходи и разходи, които са описани в официални документи.